

Βρυξέλλες, 12 Σεπτεμβρίου 2018
(OR. en)

12099/18

Διοργανικός φάκελος:
2018/0329 (COD)

MIGR 121
COMIX 490
CODEC 1454

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	12 Σεπτεμβρίου 2018
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2018) 634 final
Θέμα:	Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση) Συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη σύνοδο των ηγετών στο Salzburg (19-20 Σεπτεμβρίου 2018)

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2018) 634 final.

συνημμ.: COM(2018) 634 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.9.2018
COM(2018) 634 final

2018/0329 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των
παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση)**

*Συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη σύνοδο των ηγετών
στο Salzburg (19-20 Σεπτεμβρίου 2018)*

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος δέσμης μέτρων που προτείνονται από την Επιτροπή στο πλαίσιο της συνέχειας που δίνεται σε σχέση με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 28ης Ιουνίου 2018¹, όπου υπογραμμίστηκε η ανάγκη να επιταχυνθεί σημαντικά η αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, και χαιρετίστηκε η πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για μια πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής. Οι βασικές αρχές που συμφωνήθηκαν στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι οποίες υποστηρίχθηκαν επίσης από τα κράτη μέλη σε διάφορα φόρουμ², τονίζουν την ανάγκη να ενισχυθούν τα εργαλεία της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, ιδίως η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και της μετανάστευσης και να χαραχθεί πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική για την επιστροφή.

Η αποτελεσματική επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση³. Σε επίπεδο ΕΕ, η πολιτική επιστροφής διέπεται από την οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ («οδηγία περί επιστροφής»), η οποία θεσπίζει κοινά πρότυπα και διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών με πλήρη σεβασμό της αρχής της μη επαναπροώθησης. Από την έναρξη ισχύος της οδηγίας περί επιστροφής το 2010, η μεταναστευτική πίεση στα κράτη μέλη και στην Ένωση συνολικά αυξήθηκε. Ως εκ τούτου, οι προκλήσεις που συνδέονται με την αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων μεταναστών πρέπει να αντιμετωπιστούν περισσότερο από ποτέ.

Εν προκειμένω μπορούν να εντοπιστούν δύο βασικές προκλήσεις.

Πρώτον, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες και εμπόδια κατά τις διαδικασίες επιστροφής όσον αφορά την επιτυχή εκτέλεση αποφάσεων επιστροφής. Οι εθνικές πρακτικές για την εφαρμογή του πλαισίου της ΕΕ ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών και δεν είναι τόσο αποτελεσματικές όσο θα έπρεπε. Μεταξύ άλλων, οι ανακόλουθοι ορισμοί και ερμηνείες του κινδύνου διαφυγής και της χρήσης του μέτρου της κράτησης έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφυγή των παράτυπων μεταναστών και τις δευτερογενείς μετακινήσεις. Η έλλειψη συνεργασίας εκ μέρους των υπηκόων τρίτων χωρών οδηγεί επίσης στην παρεμπόδιση των διαδικασιών επιστροφής. Τα κράτη μέλη δεν είναι επαρκώς εξοπλισμένα ώστε να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν τις αναγκαίες πληροφορίες άμεσα ενόψει της πραγματοποιήσεως των επιστροφών.

Δεύτερον, η αποτελεσματικότητα της πολιτικής της ΕΕ για την επιστροφή εξαρτάται επίσης από τη συνεργασία των χωρών καταγωγής. Κατά τα τελευταία τρία έτη, οι προσπάθειες της ΕΕ για τη συμμετοχή των κύριων χωρών καταγωγής στη διαχείριση της μετανάστευσης είχαν ως αποτέλεσμα την επίτευξη ικανοποιητικής προόδου και έχουν τεθεί σε εφαρμογή πολλές

¹ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018.

² Δήλωση του Meseberg από τη Γερμανία και τη Γαλλία με τίτλο: «Ανανέωση των υποσχέσεων της Ευρώπης για ασφάλεια και ευημερία», 19 Ιουνίου 2018.

³ COM(2015) 240 final.

⁴ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98.

νομικά μη δεσμευτικές ρυθμίσεις για την επιστροφή και την επανεισδοχή. Η εφαρμογή αυτών των ρυθμίσεων έχει αρχίσει και είναι σημαντικό όλα τα κράτη μέλη να κεφαλαιοποιήσουν τα αποτελέσματα αυτά αλλά και να αξιοποιήσουν πλήρως τις ρυθμίσεις για την αύξηση των επιστροφών προς τις εν λόγω χώρες. Επιπλέον η Επιτροπή πρότεινε να ενισχυθεί η χρήση της πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ ως εργαλείο για την επίτευξη προόδου στη συνεργασία με τρίτες χώρες σε ζητήματα επιστροφής και επανεισδοχής. Από τη στιγμή που θα καταστεί νόμος, θα βελτιωθεί σημαντικά η επιρροή της ΕΕ στις σχέσεις της με τις χώρες καταγωγής.

Η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών υπήρξε προτεραιότητα κατά τα τελευταία έτη. Το 2016, η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση της εντολής της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, η οποία ενισχύθηκε σημαντικά στον τομέα της επιστροφής. Στο πλαίσιο της νέας εντολής, ο εν λόγω Οργανισμός αναπτύσσει νέα εργαλεία που βοηθούν και στηρίζουν τις δραστηριότητες και τις διαδικασίες επιστροφής των κρατών μελών. Στο ανανεωμένο σχέδιο δράσης για την επιστροφή του 2017⁵, η Επιτροπή επισήμανε τον τρόπο με τον οποίο οι ελλείψεις των διαδικασιών και των πρακτικών επιστροφής των κρατών μελών παρεμποδίζουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος επιστροφής της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέδωσε το 2017 σύσταση με την οποία συνιστούσε ένα σύνολο μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη για να καταστήσουν αποτελεσματικότερες τις επιστροφές⁶, μεταξύ άλλων με την πλήρη αξιοποίηση της ευελιξίας που παρέχει η οδηγία περί επιστροφής. Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι, με βάση την εμπειρία από την εφαρμογή της σύστασης και ανάλογα με την ανάγκη ανάληψης περαιτέρω δράσεων για την ουσιαστική αύξηση των ποσοστών επιστροφής, ήταν έτοιμη να αναθεωρήσει την οδηγία για την επιστροφή.

Παρά τις προσπάθειες αυτές, σημειώθηκε ελάχιστη πρόοδος όσον αφορά την αύξηση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών. Αντίθετα, παρατηρήθηκε μείωση του ποσοστού της επιστροφής σε όλη την ΕΕ, από 45,8 % το 2016 σε μόλις 36,6 % το 2017. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι βασικές προκλήσεις για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών, είναι αναγκαία μια στοχευμένη αναθεώρηση της οδηγίας περί επιστροφής, προκειμένου ιδίως να μειωθεί η διάρκεια των διαδικασιών επιστροφής, να εξασφαλιστεί καλύτερη σύνδεση μεταξύ των διαδικασιών ασύλου και επιστροφής και να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη χρήση των μέτρων πρόληψης της διαφυγής. Για να επιτευχθεί μια πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτείται επείγοντως η έκδοση στοχοθετημένης αναδιατύπωσης της οδηγίας περί επιστροφής.

Η εν λόγω στοχοθετημένη αναδιατύπωση θα πρέπει:

- να θεσπίζει νέα διαδικασία στα σύνορα για την ταχεία επιστροφή των αιτούντων διεθνή προστασία, η αίτηση των οποίων απορρίφθηκε κατόπιν διαδικασίας ασύλου στα σύνορα·
- να παρέχει σαφέστερους και πιο αποτελεσματικούς κανόνες για την έκδοση αποφάσεων επιστροφής και για τις προσφυγές κατά των αποφάσεων αυτών·
- να παρέχει σαφές πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των παράτυπων μεταναστών και των αρμόδιων εθνικών αρχών, να απλουστεύει τους κανόνες σχετικά με τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης και να θεσπίζει πλαίσιο για τη χορήγηση χρηματοδοτικής, υλικής και σε είδος βοήθειας σε παράτυπους μετανάστες που επιθυμούν να επιστρέψουν οικειοθελώς·

⁵ COM(2017) 200 final.

⁶ C(2017) 1600 final.

- να θεσπίζει αποτελεσματικότερα μέσα για τη διαχείριση και τη διευκόλυνση της διοικητικής διεκπεραίωσης των επιστροφών, την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και την εκτέλεση της επιστροφής προς αποτροπή της παράνομης μετανάστευσης·
- να διασφαλίζει συνοχή και συνέργειες με τις διαδικασίες ασύλου·
- να διασφαλίζει αποτελεσματικότερη χρήση της κράτησης που θα υποστηρίζει την επιβολή των επιστροφών.

Οι προτεινόμενες στοχευμένες αλλαγές δεν μεταβάλλουν το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ούτε επηρεάζουν την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών που υφίστανται επί του παρόντος, μεταξύ άλλων όσον αφορά το συμφέρον του παιδιού, την οικογενειακή ζωή και την κατάσταση της υγείας. Η οδηγία εξακολουθεί να διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών, ιδίως της αρχής της μη επαναπροώθησης.

• **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση αναπτύσσει περαιτέρω τις υφιστάμενες διατάξεις της οδηγίας περί επιστροφής σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Βασίζεται κυρίως στην εφαρμογή του ανανεωμένου σχεδίου δράσης της Επιτροπής και στη σύσταση για την επιστροφή του Μαρτίου 2017, καθώς και στο αναθεωρημένο εγχειρίδιο περί επιστροφής που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2017⁷, συμπληρώνει δε την πρόταση για περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, με σκοπό να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και να ενισχυθεί σημαντικά η αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων μεταναστών.

Επιπλέον, για την καλύτερη προώθηση της οικειοθελούς επιστροφής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν επιχειρησιακά προγράμματα που θα προβλέπουν ενισχυμένη συνδρομή και παροχή συμβουλών για την επιστροφή, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν στήριξη για επανένταξη σε τρίτες χώρες επιστροφής, λαμβάνοντας υπόψη κοινά πρότυπα για προγράμματα υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής και επανένταξης⁸ με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνιση αυτών των προγραμμάτων.

• **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση είναι σύμφωνη με το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση, το οποίο, με αφετηρία τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του Προέδρου Γιούνκερ, διαμόρφωσε σύνολο συνεκτικών και αλληλοενισχυόμενων πρωτοβουλιών με βάση τέσσερις πυλώνες. Οι εν λόγω πυλώνες συνίστανται στη μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση, στη διασφάλιση των εξωτερικών συνόρων και τη διάσωση ζωών, στην εφαρμογή μιας ισχυρής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου και στη θέσπιση μιας νέας πολιτικής για τη νόμιμη μετανάστευση.

Η παρούσα πρόταση ανταποκρίνεται επίσης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 28ης Ιουνίου 2018 που ζήτησε να επιταχυνθεί σημαντικά η αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων μεταναστών και χαιρέτισε την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για μια πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής.

⁷ C(2017) 6505.

⁸ Μη δεσμευτικοί κοινοί κανόνες για την υλοποίηση προγραμμάτων υποβοηθούμενης οικειοθελούς επιστροφής (και επανένταξης) από κράτη μέλη (8829/16).

Η πρόταση συνάδει με άλλες πολιτικές της Ένωσης, τις οποίες και ενισχύει, όπως:

- Το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου με την αύξηση των συνεργειών μεταξύ των διαδικασιών ασύλου και επιστροφής, ιδίως στο πλαίσιο των διαδικασιών στα σύνορα.
- Τον κανονισμό για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, ο οποίος ενισχύει περαιτέρω την εντολή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής στον τομέα της επιστροφής. Επιπλέον, η παρούσα πρόταση απαιτεί τη δημιουργία εθνικών συστημάτων για τη διαχείριση της επιστροφής, τα οποία θα πρέπει να επικοινωνούν με ένα κεντρικό σύστημα το οποίο δημιουργεί ο εν λόγω οργανισμός, σύμφωνα με τη νέα πρόταση κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή που αποτελεί μέρος της ίδιας δέσμης νομοθετικών μέτρων.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η παρούσα πρόταση συνιστά αναδιατύπωση της οδηγίας περί επιστροφής και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να βασίζεται στο άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εξουσιοδοτεί την Ένωση να θεσπίζει μέτρα στον τομέα της παράνομης μετανάστευσης και της παράνομης διαμονής, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης και του επαναπατρισμού των προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια.

• Μεταβλητή γεωμετρία

Όσον αφορά τη μεταβλητή γεωμετρία, η παρούσα πρόταση ακολουθεί συγκρίσιμο καθεστώς με την ισχύουσα οδηγία περί επιστροφής.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στις Συνθήκες, η Δανία θα αποφασίσει, εντός εξαμήνου αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει σχετικά με την παρούσα οδηγία, αν θα εφαρμόσει την παρούσα πρόταση, η οποία βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν, στο εθνικό της δίκαιο.

Όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, η οδηγία περί επιστροφής έχει υβριδικό χαρακτήρα, όπως αντικατοπτρίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 48 και 49. Επομένως, τόσο το πρωτόκολλο αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν που έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προσαρτάται στις Συνθήκες, όσο και το πρωτόκολλο αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στις Συνθήκες, εφαρμόζονται στην παρούσα πρόταση.

Με βάση τις αντίστοιχες συμφωνίες για τη σύνδεση των χωρών αυτών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν θα πρέπει να δεσμεύονται από την προτεινόμενη οδηγία.

• Επικουρικότητα

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να αντιμετωπιστούν οι βασικές ελλείψεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη κατά την πραγματοποίηση των επιστροφών. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και η επιστροφή όσων δεν έχουν νόμιμο δικαίωμα παραμονής αποτελούν κοινό συμφέρον όλων των κρατών μελών και δεν μπορούν να επιτευχθούν αποκλειστικά από τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, απαιτείται περαιτέρω δράση της ΕΕ για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ενωσιακής πολιτικής

επιστροφής, με πλήρη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Αναλογικότητα**

Μαζί με την πρόταση διευρυμένης εντολής για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, η παρούσα πρόταση προορίζεται να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ένωση όσον αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης και την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Ενισχύει, αποτελώντας μέρος του, το ήδη υφιστάμενο συνολικό πλαίσιο πολιτικής για την επιστροφή, το οποίο περιλαμβάνει επίσης επιχειρησιακά εργαλεία και προγράμματα στήριξης, καθώς και μηχανισμούς χρηματοδότησης που είναι στη διάθεση των αρχών και των οργανισμών των κρατών μελών που συμμετέχουν στην επιστροφή. Οι αλλαγές στην οδηγία περί επιστροφής είναι περιορισμένες και στοχευμένες, αποσκοπούν δε στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων των διαδικασιών επιστροφής και τη μείωση των εμποδίων που συναντούν τα κράτη μέλη κατά την εκτέλεση των επιστροφών, με παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων υπηκόων τρίτων χωρών. Η πρόταση δεν υπερβαίνει ό,τι είναι απαραίτητο για την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η οδηγία περί επιστροφής περιλαμβάνει ήδη ένα ισχυρό σύνολο κανόνων για την αποτελεσματική και αξιοπρεπή επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να προβλεφθούν στοχευμένες αλλαγές στην εν λόγω οδηγία, που θα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ορισμένων διαπιστωμένων ελλείψεων και εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη κατά την εκτέλεση των επιστροφών. Δεδομένου ότι η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στην αναδιατύπωση της οδηγίας περί επιστροφής, η χρήση της ίδιας νομικής πράξης είναι η πλέον ενδεδειγμένη.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν⁹, καθώς και οι πληροφορίες που συγκέντρωσε η ομάδα εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για θέματα επιστροφής (EMN-REG) και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής έχουν επιτρέψει τη συνολική αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την πολιτική της Ένωσης για την επιστροφή.

Από το 2015, έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η πρώτη αξιολόγηση στον τομέα της επιστροφής, εντοπίστηκαν διάφορα οριζόντια στοιχεία που είναι κοινά στις εθνικές καταστάσεις και συστήματα επιστροφής που έχουν αξιολογηθεί μέχρι σήμερα (σε 21 κράτη μέλη και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν).

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν και την κατάργηση της απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, σχετικά με τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής για την αξιολόγηση και την εφαρμογή της σύμβασης Σένγκεν, ΕΕ L 295 της 6.11.2013, σ. 27.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Στα συμπεράσματα του Οκτωβρίου 2016, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε την ενίσχυση των εθνικών διοικητικών διαδικασιών για τις επιστροφές. Στη Διακήρυξη της Μάλτας, που εξέδωσαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων τον Φεβρουάριο του 2017, τονίζεται η ανάγκη για επανεξέταση της πολιτικής επιστροφής της ΕΕ βάσει αντικειμενικής ανάλυσης του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζονται τα νομικά, επιχειρησιακά, χρηματοοικονομικά και πρακτικά εργαλεία που είναι διαθέσιμα σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Εκφράζεται επίσης ικανοποίηση για την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει σύντομα επικαιροποιημένο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την επιστροφή, και να δοθεί καθοδήγηση για πιο αποτελεσματικές επιστροφές από την ΕΕ και τα κράτη μέλη και για αποτελεσματική επανεισδοχή, με βάση το υφιστάμενο κεκτημένο. Στο σχέδιο δράσης της ΕΕ του 2015 για την επιστροφή και, στη συνέχεια, στην ανακοίνωσή της του 2017 σχετικά με μια πιο αποτελεσματική πολιτική επιστροφής και στη συνοδευτική σύσταση, η Επιτροπή τόνισε την ανάγκη αυστηρότερης επιβολής των κανόνων της ΕΕ σχετικά με την επιστροφή, ώστε να αυξηθεί η συνολική αποτελεσματικότητα της πολιτικής της ΕΕ για την επιστροφή. Στα συμπεράσματά του Ιουνίου 2018, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης έχει συμβάλει κατά τα τελευταία δύο έτη με εξειδικευμένες μελέτες, ad hoc ερωτήματα, δημοσιεύσεις («informs») σχετικά με την αποτελεσματικότητα της επιστροφής στα κράτη μέλη της ΕΕ, τις εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης, τα συστήματα υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής και επανένταξης, την κράτηση και τις συνθήκες κράτησης, τη νομική συνδρομή σε εγκαταστάσεις κράτησης και άλλα θέματα.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνώσιας**

Πραγματοποιήθηκαν ανταλλαγές τεχνικού επιπέδου με τα κράτη μέλη για τις τρέχουσες προκλήσεις, όσον αφορά την υλοποίηση, στο πλαίσιο της ομάδας επαφής για την επιστροφή, του EMN REG και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι οποίες οδήγησαν μεταξύ άλλων σε αναθεώρηση του εγχειριδίου περί επιστροφής και στη μελέτη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για την «αποτελεσματικότητα της επιστροφής στα κράτη μέλη της ΕΕ». Η μελέτη αποσκοπούσε στην ανάλυση του αντικτύπου των κανόνων της ΕΕ για την επιστροφή — συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας περί επιστροφής και της συναφούς νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης — στις πολιτικές και τις πρακτικές επιστροφής των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής σε ολόκληρη την ΕΕ.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών υπήρξε προτεραιότητα για την Επιτροπή κατά τα τελευταία έτη. Προς τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και η επακόλουθη νέα εντολή του Οργανισμού επέφεραν σημαντικές βελτιώσεις στον τομέα των επιστροφών. Επιπλέον, το ανανεωμένο σχέδιο δράσης για την επιστροφή και η σύσταση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επιστροφής, που δημοσιεύτηκαν τον Μάρτιο του 2017, κατέδειξαν τον τρόπο με τον οποίο οι ανεπάρκειες των διαδικασιών και πρακτικών επιστροφής των κρατών μελών παρεμπόδισαν την αποτελεσματικότητα του συστήματος επιστροφής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προέβησαν σε τεχνικές διαβουλεύσεις για την ανάλυση των σημερινών προκλήσεων όσον αφορά τις επιστροφές και για τον εντοπισμό των ελλείψεων, ενώ αναγνώρισαν την ανάγκη στοχευμένων αναθεωρήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις και η επακόλουθη ανάλυση των βασικών διακυβευμάτων οδήγησαν στην

αναθεώρηση του εγχειριδίου περί επιστροφής του Νοεμβρίου 2017. Ζητήθηκε επίσης η γνώμη της κοινωνίας των πολιτών και, επιπλέον, οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού αξιολόγησης Σένγκεν παρείχαν διεξοδική επισκόπηση των θεμάτων που πρέπει να εξεταστούν στον τομέα της επιστροφής. Μέσω των ανωτέρω διαδικασιών, οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπόρεσαν να εντοπίσουν τόσο τα νομικά όσο και τα πρακτικά εμπόδια στην αποτελεσματική εφαρμογή των επιστροφών στο πλαίσιο της οδηγίας περί επιστροφής, αλλά και να διαπιστώσουν την ανάγκη στοχευμένης αναθεώρησης της οδηγίας.

Στα συμπεράσματα του Ιουνίου 2018, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής. Λαμβάνοντας υπόψη το ότι η διεξοδική αξιολόγηση των βασικών ζητημάτων στον τομέα της επιστροφής έχει ολοκληρωθεί και τον επείγοντα χαρακτήρα υποβολής νομοθετικών προτάσεων και αναγνωρίζοντας ότι η αναθεώρηση της ισχύουσας οδηγίας είναι η πλέον κατάλληλη επιλογή τόσο από άποψη ουσίας όσο και από άποψη χρονικής στιγμής, δεν κρίνεται αναγκαία η εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την παρούσα πρόταση.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα πρόταση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τα άρθρα 2 και 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και διατυπώνονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα ασύλου και προστασίας σε περίπτωση απομάκρυνσης και απέλασης, τις αρχές της μη επαναπροώθησης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και τα δικαιώματα του παιδιού.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση δεν συνεπάγεται ούτε οικονομική ούτε διοικητική επιβάρυνση για την Ένωση. Επομένως, δεν έχει κανέναν αντίκτυπο στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα υποβάλλει εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος της και κάθε τρία έτη στη συνέχεια· με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει τροποποιήσεις που κρίνονται αναγκαίες.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Οι στοχευμένες αλλαγές της παρούσας πρότασης αποσκοπούν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας επιστροφής, συμπεριλαμβανομένης της σχέσης της με την περάτωση των διαδικασιών ασύλου. Οι στοχευμένες αλλαγές δεν τροποποιούν τις διασφαλίσεις και τα δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών και σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Παρέχονται εξηγήσεις για τις αλλαγές που επέρχονται σε σχέση με τα εξής:

1) Κίνδυνος διαφυγής (άρθρο 6): υπάρχει μεγάλη ανάγκη αντικειμενικών κριτηρίων σε επίπεδο ΕΕ για τον προσδιορισμό της ύπαρξης ή μη κινδύνου διαφυγής, συμπεριλαμβανομένων των μη εγκεκριμένων δευτερογενών μετακινήσεων. Για να αποφευχθούν αποκλίνουσες ή αναποτελεσματικές ερμηνείες, η πρόταση καθορίζει έναν κοινό, μη εξαντλητικό, κατάλογο αντικειμενικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό της ύπαρξης κινδύνου διαφυγής στο πλαίσιο μιας συνολικής εκτίμησης των ειδικών περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης.

2) Υποχρέωση συνεργασίας (άρθρο 7): όλο και περισσότερο παρατηρείται το φαινόμενο να μην συνεργάζονται όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών κατά τις διαδικασίες επιστροφής, παρεμποδίζοντας έτσι την επιστροφή τους. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ρητή υποχρέωση για τους υπηκόους τρίτων χωρών να συνεργάζονται με τις εθνικές αρχές σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής, ιδίως όσον αφορά την απόδειξη και τον έλεγχο της ταυτότητάς τους με σκοπό την απόκτηση έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου και τη διασφάλιση της επιτυχούς εκτέλεσης της απόφασης επιστροφής. Αυτό αντικατοπτρίζει παρόμοια υποχρέωση συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές που ήδη υπάρχει και ισχύει στο πλαίσιο των διαδικασιών ασύλου.

3) Έκδοση απόφασης επιστροφής σε σχέση με τη λήξη της νόμιμης παραμονής (άρθρο 8): λόγω του ότι τα κράτη μέλη δεν εκδίδουν συστηματικά αποφάσεις επιστροφής σε σχέση με τη λήξη της νόμιμης παραμονής, η πρόταση αποσαφηνίζει την ανάγκη να εκδίδεται απόφαση επιστροφής αμέσως αφού ληφθεί απόφαση με την οποία λήγει η νόμιμη παραμονή ή απορρίπτεται αίτημα νόμιμης παραμονής. Όταν η απόφαση επιστροφής εκδίδεται αμέσως μετά ή με την ίδια πράξη με την απόφαση απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας, αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής, έως ότου η απόφαση απόρριψης καταστεί οριστική, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4) Οικειοθελής αναχώρηση (άρθρο 9): πρέπει να προσαρμοστούν οι κανόνες για τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης. Η εν λόγω περίοδος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 30 ημέρες, όπως προβλέπεται ήδη στην ισχύουσα οδηγία περί επιστροφής. Ωστόσο, η παρούσα πρόταση, κατά τον καθορισμό της διάρκειας της περιόδου οικειοθελούς αναχώρησης, δεν καθιστά πλέον υποχρεωτική τη χορήγηση τουλάχιστον επτά ημερών. Τούτο επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποφασίσουν τη χορήγηση μικρότερου χρονικού διαστήματος. Η πρόταση καθορίζει επίσης ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες είναι υποχρεωτική η μη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης.

5) Απαγορεύσεις εισόδου που εκδίδονται κατά τους συνοριακούς ελέγχους εξόδου (άρθρο 13): όταν εντοπίζεται για πρώτη φορά υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα κατά την έξοδό του από την Ένωση, υπό ορισμένες περιστάσεις ενδέχεται να ενδείκνυται να επιβληθεί απαγόρευση εισόδου ώστε να προληφθεί μελλοντική εκ νέου είσοδος και να μειωθούν οι κίνδυνοι παράνομης μετανάστευσης. Ταυτόχρονα, αυτό δεν θα πρέπει να καθυστερήσει την αναχώρησή του, δεδομένου ότι επίκειται ήδη η έξοδος του εν λόγω ατόμου από την επικράτεια των κρατών μελών. Η παρούσα πρόταση επιτρέπει στα κράτη μέλη να επιβάλουν απαγόρευση εισόδου χωρίς να εκδώσουν απόφαση επιστροφής κατόπιν κατά περίπτωση αξιολόγησης και λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.

6) Διαχείριση της επιστροφής (άρθρο 14): οι αποτελεσματικές διαδικασίες επιστροφής απαιτούν εργαλεία τα οποία να επιτρέπουν την άμεση διάθεση πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές, αλλά και επιχειρησιακά συστήματα που παρέχουν ενισχυμένη συνδρομή για την επιστροφή και συμβουλές στους επιστρέφοντες, με κατάλληλη επιχειρησιακή και χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ. Η πρόταση θεσπίζει την υποχρέωση για τα εθνικά συστήματα διαχείρισης της επιστροφής να παρέχουν εγκαίρως πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και τη νομική κατάσταση των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν σημασία για την

παρακολούθηση και τη συνέχεια που πρόκειται να δοθεί σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Τα εθνικά συστήματα πρέπει να συνδέονται με ένα κεντρικό σύστημα που θα δημιουργηθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής σύμφωνα με τον νέο κανονισμό που αποτελεί μέρος της ίδιας δέσμης μέτρων.

Η πρόταση προβλέπει επίσης την υποχρέωση των κρατών μελών να καταρτίζουν εθελοντικά προγράμματα επιστροφής τα οποία μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν στήριξη της επανένταξης.

7) Ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα (άρθρο 16): η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα των διαδικασιών επιστροφής πρέπει να συμπληρωθούν με επαρκείς διασφαλίσεις. Οι προθεσμίες για την κατάθεση προσφυγών κατά αποφάσεων επιστροφής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και κυμαίνονται από λίγες ημέρες έως ένα μήνα ή περισσότερο. Σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, η προθεσμία πρέπει να παρέχει αρκετό χρόνο για να εξασφαλίσει την πρόσβαση σε πραγματική προσφυγή, χωρίς να καθυστερεί τις διαδικασίες επιστροφής.

Η πρόταση προβλέπει ειδική προθεσμία (πέντε ημέρες) για την υποβολή προσφυγών κατά αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η απόφαση επιστροφής είναι συνέπεια απόφασης απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας η οποία κατέστη οριστική.

Εάν ο κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης δεν έχει ήδη αξιολογηθεί από δικαστική αρχή σε διαδικασίες ασύλου, πρέπει να χορηγηθεί αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα της προσφυγής κατά απόφασης επιστροφής. Αυτή είναι η μόνη δεσμευτική περίπτωση στην οποία, βάσει της παρούσας πρότασης, χορηγείται αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα, με την επιφύλαξη της υποχρέωσης των εθνικών αρχών ή των αρμόδιων εθνικών αρχών των κρατών μελών να έχουν τη δυνατότητα να αναστέλλουν προσωρινά την εκτέλεση απόφασης επιστροφής σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο για άλλους λόγους. Η εν λόγω απόφαση σχετικά με την προσωρινή αναστολή πρέπει να λαμβάνεται γρήγορα, κατά κανόνα δε εντός 48 ωρών.

Η πρόταση προβλέπει επίσης ότι μόνο ένας βαθμός ενδίκου μέσου θα πρέπει να είναι διαθέσιμος για την άσκηση προσφυγής κατά απόφασης επιστροφής η οποία είναι το αποτέλεσμα προηγούμενης αρνητικής απόφασης επί αιτήσεως διεθνούς προστασίας, επί της οποίας είχε ήδη ασκηθεί ένδικο μέσο.

Τέλος, εναρμονίζει περαιτέρω τους κανόνες ώστε να παρέχει, κατόπιν αιτήσεως, δωρεάν νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο κεκτημένο στον τομέα του ασύλου.

8) Κράτηση (άρθρο 18): υπάρχει ανάγκη στοχευμένων αλλαγών στους κανόνες σχετικά με την κράτηση. Πρώτον, τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν νέοι κίνδυνοι, που καθιστούν αναγκαία τη δυνατότητα κράτησης, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια. Μολονότι πρόκειται για νέο λόγο κράτησης στο πλαίσιο των διαδικασιών επιστροφής, ο συγκεκριμένος λόγος κράτησης υφίσταται ήδη στο κεκτημένο στον τομέα του ασύλου.

Δεύτερον, η μέγιστη περίοδος κράτησης που καθορίζεται επί του παρόντος από πολλά κράτη μέλη είναι σημαντικά μικρότερη από τη μέγιστη περίοδο που επιτρέπει η οδηγία περί επιστροφής και αποκλείει τις πραγματικές απομακρύνσεις. Ενώ η μέγιστη περίοδος κράτησης 6 μηνών και η δυνατότητα παράτασης υπό ειδικές περιστάσεις δεν τροποποιούνται, η παρούσα πρόταση απαιτεί από την εθνική νομοθεσία να προβλέπει το λιγότερο 3 μήνες αρχική ελάχιστη περίοδο κράτησης, ώστε να αντικατοπτρίζεται καλύτερα το χρονικό

διάστημα που απαιτείται για την επιτυχή εφαρμογή των διαδικασιών επιστροφής και επανεισδοχής με τρίτες χώρες. Η κράτηση, ωστόσο, πρέπει να έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και να συνεχίζεται μόνο καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.

9) Διαδικασίες στα σύνορα (άρθρο 22): η πρόταση διατηρεί μεν τη δυνατότητα των κρατών μελών να παρεκκλίνουν από την εφαρμογή των κανόνων της οδηγίας περί επιστροφής σε περιπτώσεις συννοριακών υποθέσεων που καλύπτονται από το άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α), προβλέπει δε ειδικούς απλοποιημένους κανόνες για τους υπηκόους τρίτων χωρών που υποβλήθηκαν σε διαδικασίες ασύλου στα σύνορα: έκδοση απόφασης με απλουστευμένη μορφή, χωρίς, κατά κανόνα, χορήγηση χρονικού διαστήματος οικειοθελούς επιστροφής (εκτός εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας είναι κάτοχος έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου και συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές), μικρότερη προθεσμία άσκησης προσφυγής, ειδικός λόγος για την κράτηση. Αυτή η διαδικασία επιστροφής στα σύνορα θα αποτελεί συνέχεια της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα. Για τη διευκόλυνση της επιστροφής, προτείνεται να εξασφαλιστεί ότι υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει ήδη τεθεί υπό κράτηση κατά την εξέταση της αίτησής του για διεθνή προστασία στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα μπορεί να συνεχίσει να κρατείται για μέγιστη περίοδο 4 μηνών στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα. Σε περίπτωση που η απόφαση επιστροφής δεν εκτελεστεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, ο υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να συνεχίσει να κρατείται μόνον εάν πληρούνται ένας από τους όρους που προβλέπονται στις διατάξεις σχετικά με την κράτηση και για περίοδο κράτησης η οποία ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 18.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των
παράνομως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση)**

*Συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη σύνοδο των ηγετών
στο Salzburg (19-20 Σεπτεμβρίου 2018)*

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη ~~για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~ ☒ για τη
λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ☒, και ιδίως το άρθρο ~~63 παράγραφος 3 στοιχείο β)~~
☒ 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ) ☒,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

↓ νέο

- (1) Η οδηγία 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου πρόκειται να τροποποιηθεί σε πολλά σημεία¹⁰. Για λόγους σαφήνειας, είναι σκόπιμη η αναδιατύπωση της εν λόγω οδηγίας.
- (2) Η αποτελεσματική και δίκαιη πολιτική επιστροφής αποτελεί ουσιαστικό μέρος της προσέγγισης της Ένωσης για την καλύτερη διαχείριση όλων των πτυχών της μετανάστευσης, όπως αντικατοπτρίζεται στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση, του Μαΐου 2015¹¹.
- (3) Στις 28 Ιουνίου 2018, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του, τόνισε την ανάγκη να επιταχυνθεί σημαντικά η αποτελεσματική επιστροφή των παράτυπων

¹⁰ Οδηγία 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παράνομως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98).

¹¹ COM(2015) 285 final.

μεταναστών και χαιρέτισε την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για μια πιο αποτελεσματική και συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 1
(προσαρμοσμένο)

~~Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, καθιέρωσε μια συνεκτική προσέγγιση στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, η οποία αντιμετωπίζει από κοινού τη θέσπιση ενός κοινού συστήματος παροχής ασύλου, τη χάραξη πολιτικής περί νόμιμης μετανάστευσης και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.~~

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 2
(προσαρμοσμένο)

~~Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004 ζήτησε την καθιέρωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής απομάκρυνσης και επαναπατρισμού, με βάση κοινούς κανόνες, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επιστρέφουν με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους.~~

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 3
(προσαρμοσμένο)

~~Στις 4 Μαΐου 2005, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης υιοθέτησε «Είκοσι κατευθυντήριες αρχές σχετικά με την αναγκαστική επιστροφή».~~

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 4
(προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

- (4) ☒ Η ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής θα πρέπει να βασίζεται σε κοινούς κανόνες, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επιστρέφουν με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους ☒ ⇒, καθώς και του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. ☐ Θα πρέπει να ☒ θεσπιστούν ☐ οριστούν σαφείς, διαφανείς και δίκαιοι κανόνες για τη χάραξη μιας αποτελεσματικής πολιτικής περί επιστροφής, ~~απαραίτητο στοιχείο για την καλή διαχείριση της μεταναστευτικής πολιτικής~~ ⇒, η οποία θα λειτουργεί αποτρεπτικά για την παράτυπη μετανάστευση, θα διασφαλίζει τη συνοχή με το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και το σύστημα νόμιμης μετανάστευσης και θα συμβάλλει στην αξιοπιστία του ☐.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 5

- (5) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θεσπίσει ένα οριζόντιο σύνολο κανόνων που θα εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν

πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής σε ένα κράτος μέλος.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 6

- (6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η παύση της παράνομης παραμονής υπηκόων τρίτων χωρών να διενεργείται με δίκαιη και διαφανή διαδικασία. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ, οι αποφάσεις δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια που να συνεπάγονται ότι η εκτίμηση θα πρέπει να υπερβαίνει το απλό γεγονός της παράνομης διαμονής. Όταν χρησιμοποιούν τυποποιημένα έντυπα για τις αποφάσεις περί επιστροφής, κυρίως αποφάσεις επιστροφής και, εάν εκδοθούν, αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου και αποφάσεις απομάκρυνσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν αυτή την αρχή και να συμμορφώνονται πλήρως με όλες τις εφαρμοστέες διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

↓ νέο

- (7) Η σύνδεση μεταξύ της απόφασης στέρησης του δικαιώματος νόμιμης διαμονής ενός υπηκόου τρίτης χώρας και της έκδοσης απόφασης επιστροφής θα πρέπει να ενισχυθεί προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος διαφυγής και η πιθανότητα μη εγκεκριμένων δευτερογενών μετακινήσεων. Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι η απόφαση επιστροφής εκδίδεται αμέσως μετά την απόφαση απόρριψης ή λήξης της νόμιμης διαμονής ή, στην ιδανική περίπτωση, με την ίδια πράξη ή απόφαση. Η απαίτηση αυτή θα πρέπει να ισχύει ιδίως σε περιπτώσεις όπου μια αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίπτεται, με την προϋπόθεση ότι η διαδικασία επιστροφής αναστέλλεται έως ότου η απόρριψη καταστεί οριστική και ενόσω εκκρεμεί η έκβαση προσφυγής κατά της εν λόγω απόρριψης.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 7
(προσαρμοσμένο)

- (8) Υπογραμμίζεται η ανάγκη για ~~κοινωνικές~~ ☒ ενωσιακές ☒ και διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής με τρίτες χώρες για τη διευκόλυνση της διαδικασίας επιστροφής. Η διεθνής συνεργασία με τις χώρες καταγωγής σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής αποτελεί προϋπόθεση για τη διασφάλιση βιώσιμης επιστροφής.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 8

- (9) Αναγνωρίζεται ότι είναι νόμιμο τα κράτη μέλη να επιστρέφουν τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται δίκαια και αποτελεσματικά συστήματα ασύλου, τα οποία τηρούν πλήρως την αρχή της μη επαναπροώθησης.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 9

- (10) Σύμφωνα με την οδηγία 2005/85/EK του Συμβουλίου, ~~της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα~~,¹² υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση για άσυλο σε ένα κράτος μέλος δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι διαμένει παράνομα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους μέχρι να εκδοθεί απόφαση που να απορρίπτει την αίτηση, ή απόφαση που να του/της στερεί το δικαίωμα να διαμείνει ως αιτών άσυλο.

↓ νέο

- (11) Για την εξασφάλιση σαφέστερων και πιο αποτελεσματικών κανόνων για τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης και την κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας, ο καθορισμός του κατά πόσον υφίσταται ή όχι κίνδυνος διαφυγής θα πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια σε επίπεδο Ένωσης. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίζει συγκεκριμένα κριτήρια που συνιστούν μαχητό τεκμήριο ότι υπάρχει κίνδυνος διαφυγής.
- (12) Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής, πρέπει να καθοριστούν σαφείς υποχρεώσεις για τους υπηκόους τρίτων χωρών, ιδίως δε η υποχρέωση συνεργασίας με τις αρχές σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής, με την παροχή, μεταξύ άλλων, πληροφοριών και στοιχείων που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της ατομικής τους κατάστασης. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενημερώνονται για τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με τις εν λόγω υποχρεώσεις, όσον αφορά τον προσδιορισμό του κινδύνου διαφυγής, τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης και τη δυνατότητα επιβολής της κράτησης, καθώς και την πρόσβαση σε προγράμματα που παρέχουν υλικοτεχνική, οικονομική και άλλη υλική βοήθεια ή βοήθεια σε είδος.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 10
(προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

- (13) Εφόσον δεν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι ☒ η χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ☒ ~~από~~ θα υπονόμει τους στόχους της διαδικασίας επιστροφής, θα ήταν προτιμότερη η οικειοθελής επιστροφή παρά η αναγκαστική, και θα πρέπει να χορηγείται ~~σχετική~~ ⇒ κατάλληλη ☐ προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης ⇒ έως τριάντα ημερών, ανάλογα, ιδίως, με την προοπτική επιστροφής☐. ⇒ Δεν θα πρέπει να χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης σε περίπτωση που έχει εκτιμηθεί ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται να διαφύγουν ή είχαν υποβάλλει προηγουμένως αίτηση νόμιμης παραμονής η οποία απορρίφθηκε ως δόλια ή προδήλως αβάσιμη, ή συνιστούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια. ☐Παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης θα πρέπει να

¹² Οδηγία 2005/85/EK του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ L 326 της 13.12.2005, σ. 13).

προβλέπεται όταν κρίνεται απαραίτητη λόγω των ιδιαιτέρων συνθηκών μιας συγκεκριμένης περίπτωσης. Προκειμένου να προωθηθεί η οικειοθελής επιστροφή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ενισχυμένη συνδρομή και παροχή συμβουλών κατά την επιστροφή και να αξιοποιούν, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τις σχετικές δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφής.

↓ νέο

- (14) Για την προώθηση της οικειοθελούς επιστροφής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν επιχειρησιακά προγράμματα που θα προβλέπουν ενισχυμένη συνδρομή και παροχή συμβουλών για την επιστροφή, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν στήριξη για επανένταξη σε τρίτες χώρες επιστροφής, λαμβάνοντας υπόψη τα κοινά πρότυπα για προγράμματα υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής και επανένταξης που έχει εκπονήσει η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και έχει εγκρίνει το Συμβούλιο.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 11

- (15) Θα πρέπει να θεσπισθεί ένα σύνολο ελάχιστων κοινών νομικών εγγυήσεων όσον αφορά τις αποφάσεις επιστροφής, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των συμφερόντων των ενδιαφερομένων.

↓ νέο

- (16) Η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής κατά αποφάσεων περί την επιστροφή θα πρέπει να παρέχει αρκετό χρόνο ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε πραγματική προσφυγή, και συγχρόνως να λαμβάνει υπόψη ότι οι μακρές προθεσμίες μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στις διαδικασίες επιστροφής. Για να αποφευχθεί ενδεχόμενη κατάχρηση δικαιωμάτων και διαδικασιών, πρέπει να χορηγείται προθεσμία πέντε ημερών κατ' ανώτατο όριο για την άσκηση προσφυγής κατά απόφασης επιστροφής. Η διάταξη αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο μετά από απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας η οποία κατέστη οριστική, μεταξύ άλλων και μετά από ενδεχόμενη δικαστική εξέταση.
- (17) Η προσφυγή κατά απόφασης επιστροφής που βασίζεται σε απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας η οποία είχε ήδη αποτελέσει αντικείμενο πραγματικής δικαστικής προσφυγής θα πρέπει να ασκείται ενώπιον ενός μόνο βαθμού δικαιοδοσίας, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, μία δικαστική αρχή θα έχει ήδη εξετάσει την ατομική κατάσταση του ενδιαφερομένου υπηκόου της τρίτης χώρας και θα έχει λάβει σχετική απόφαση.
- (18) Η προσφυγή κατά της απόφασης επιστροφής θα πρέπει να έχει αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα μόνο στις περιπτώσεις όπου υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης.
- (19) Στις περιπτώσεις που δεν διακυβεύεται η αρχή της μη επαναπροώθησης, οι προσφυγές κατά της απόφασης επιστροφής δεν θα πρέπει να έχουν αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα. Οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να μπορούν να αναστέλλουν προσωρινά

την εκτέλεση απόφασης επιστροφής σε συγκεκριμένες περιπτώσεις για άλλους λόγους, είτε κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο. Οι σχετικές αποφάσεις θα πρέπει, κατά κανόνα, να λαμβάνονται εντός 48 ωρών. Όταν αυτό δικαιολογείται από την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν αμελλητί την εν λόγω απόφαση.

- (20) Για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επιστροφής και να αποφεύγονται άσκοπες καθυστερήσεις, χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στα δικαιώματα των ενδιαφερόμενων υπηκόων τρίτων χωρών, η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής δεν θα πρέπει να αναστέλλεται αυτομάτως σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει ήδη γίνει εκτίμηση του κινδύνου παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης και η δικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί πραγματικά ως μέρος της διαδικασίας ασύλου που έλαβε χώρα πριν από την έκδοση της σχετικής απόφασης επιστροφής κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή, εκτός εάν η κατάσταση του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας έχει αλλάξει σημαντικά έκτοτε.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 11
(προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

- (21) Η απαραίτητη νομική αρωγή θα πρέπει να παρέχεται ⇒, κατόπιν αιτήματος, ⇐ σε εκείνους που στερούνται επαρκών πόρων. ~~Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν~~ Στην εθνική τους νομοθεσία ~~θα πρέπει να ορίζεται κατάλογος περιπτώσεων στις~~ οποίες ~~σε ποιες περιπτώσεις~~ η νομική αρωγή κρίνεται απαραίτητη.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 12

- (22) Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση των υπηκόων τρίτων χωρών που παραμένουν παράνομα, αλλά δεν μπορούν ακόμη να απομακρυνθούν. Οι βασικές συνθήκες διαβίωσής τους θα πρέπει να ορίζονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Προκειμένου τα πρόσωπα αυτά να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ειδική τους κατάσταση σε περίπτωση διοικητικών ή άλλων ελέγχων, θα πρέπει να τους παρέχεται γραπτή βεβαίωση σχετικά με την κατάστασή τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια σχετικά με τον τύπο και τη μορφή της γραπτής βεβαίωσης, και θα πρέπει να μπορούν να την περιλαμβάνουν σε αποφάσεις περί επιστροφής που εκδίδονται βάσει της παρούσας οδηγίας.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 13

- (23) Η χρήση αναγκαστικών μέτρων θα πρέπει να υπόκειται ρητά στις αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους στόχους. Θα πρέπει να θεσπισθούν ελάχιστες εγγυήσεις για την εκτέλεση της αναγκαστικής επιστροφής, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως 2004/573/EK του Συμβουλίου, ~~της 29ης Απριλίου 2004, περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί~~

~~ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης~~¹³. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε διάφορες δυνατότητες για να ελέγχουν την αναγκαστική επιστροφή.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 14

- (24) Θα πρέπει να δοθεί ευρωπαϊκή διάσταση στα αποτελέσματα των εθνικών μέτρων επιστροφής με τη θέσπιση απαγόρευσης της εισόδου που δεν θα επιτρέπει την είσοδο και τη διαμονή στο έδαφος όλων των κρατών μελών. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου θα πρέπει να καθορίζεται λαμβανομένων δεόντως υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης και κανονικά δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαιτέρως υπόψη το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας έχει ήδη καταστεί αντικείμενο περισσότερων της μιας αποφάσεων επιστροφής ή απομάκρυνσης ή έχει εισέλθει στο έδαφος ενός κράτους μέλους κατά τη διάρκεια απαγόρευσης εισόδου.
-

↓ νέο

- (25) Όταν εντοπίζεται παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας κατά τη διάρκεια ελέγχων εξόδου στα εξωτερικά σύνορα, μπορεί να είναι σκόπιμο να του επιβληθεί απαγόρευση εισόδου προκειμένου να αποτραπεί η μελλοντική επανείσοδος και, επομένως, να μειωθούν οι κίνδυνοι παράνομης μετανάστευσης. Όποτε αυτό δικαιολογείται, μετά από ατομική αξιολόγηση και κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιβάλει απαγόρευση εισόδου, χωρίς να εκδώσει απόφαση επιστροφής, προκειμένου να αποφευχθεί η αναβολή της αναχώρησης του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας.
-

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 15

- (26) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίσουν κατά πόσον η επανεξέταση αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή συνεπάγονται την εξουσία της αρχής ή του οργάνου που προβαίνει στην επανεξέταση να λαμβάνει απόφαση και ως προς την ουσία της επιστροφής, σε αντικατάσταση της προηγούμενης απόφασης.
-

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 16

- (27) Η χρήση της κράτησης με σκοπό την απομάκρυνση θα πρέπει να είναι ~~περιορισμένη και~~ να υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους στόχους. Η κράτηση δικαιολογείται μόνο για την προετοιμασία της επιστροφής ή για την εκτέλεση της διαδικασίας απομάκρυνσης και εφόσον δεν αρκεί η εφαρμογή λιγότερο αναγκαστικών μέτρων.

¹³ Απόφαση 2004/573/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης (EE L 261 της 6.8.2004, σ. 28).

- (28) Η απαγόρευση θα πρέπει να επιβάλλεται, κατόπιν ξεχωριστής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης, όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης ή όταν ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.
- (29) Δεδομένου ότι οι μέγιστες περίοδοι κράτησης σε ορισμένα κράτη μέλη δεν επαρκούν για τη διασφάλιση της εφαρμογής της επιστροφής, θα πρέπει να θεσπιστεί μέγιστη περίοδος κράτησης μεταξύ τριών και έξι μηνών, η οποία να μπορεί να παραταθεί, ώστε να υπάρξει επαρκής χρόνος για την επιτυχή ολοκλήρωση των διαδικασιών επιστροφής, με την επιφύλαξη των καθιερωμένων διασφαλίσεων ώστε η κράτηση να εκτελείται μόνο όταν είναι αναγκαίο και αναλογικό και καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται.
- (30) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές ή άλλες κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένης της φυλάκισης, σε σχέση με παραβιάσεις των μεταναστευτικών κανόνων, υπό την προϋπόθεση ότι οι κυρώσεις αυτές συνάδουν με τους στόχους της παρούσας οδηγίας, δεν θέτουν σε κίνδυνο την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και σέβονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα.

- (31) Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που τίθενται υπό κράτηση θα πρέπει να τυγχάνουν ανθρώπινης και αξιοπρεπούς μεταχείρισης, με σεβασμό των θεμελιωδών τους δικαιωμάτων και σύμφωνα με το διεθνές και εθνικό δίκαιο. Με την επιφύλαξη της αρχικής σύλληψης από τις αρχές επιβολής του νόμου, που ρυθμίζεται από την εθνική νομοθεσία, η κράτηση θα πρέπει κατά κανόνα να γίνεται σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης.

- (32) Με την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να μην εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία όσον αφορά τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α), όταν εφαρμόζεται διαδικασία στα σύνορα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ).../... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου], θα πρέπει να ακολουθεί ειδική διαδικασία στα σύνορα για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας ασύλου στα σύνορα έχει απορριφθεί, προκειμένου να εξασφαλιστεί η άμεση συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαδικασιών ασύλου και επιστροφής στα σύνορα και να αποφευχθούν οι αποκλίσεις μεταξύ των διαδικασιών. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες που να εξασφαλίζουν τη συνοχή και τη συνέργεια μεταξύ των δύο διαδικασιών και να διαφυλάσσουν την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα της όλης διαδικασίας.
- (33) Για να διασφαλιστεί ότι θα υπάρξει όντως επιστροφή στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα, δεν θα πρέπει να χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης. Ωστόσο,

θα πρέπει να χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης σε υπηκόους τρίτων χωρών που διαθέτουν έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής. Στις περιπτώσεις αυτές, για την πρόληψη της διαφυγής, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να παραδίδουν το ταξιδιωτικό έγγραφο στην αρμόδια αρχή μέχρι την αναχώρησή τους.

- (34) Για την ταχεία εξέταση της υπόθεσης, χορηγείται μέγιστη προθεσμία για την άσκηση προσφυγής κατά απόφασης επιστροφής μετά από απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας η οποία εκδίδεται στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα και η οποία κατέστη οριστική.
- (35) Η προσφυγή κατά απόφασης επιστροφής που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα θα πρέπει να έχει αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα σε περιπτώσεις που υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης, που έχει επέλθει σημαντική αλλαγή στην κατάσταση του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας από τη στιγμή της έκδοσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, της απόφασης που απορρίπτει την αίτησή του για διεθνή προστασία, ή που δεν ασκήθηκε πραγματικά δικαστική προσφυγή κατά της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η αίτησή του για διεθνή προστασία η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα.
- (36) Είναι αναγκαίο και αναλογικό να εξασφαλιστεί ότι υπήκοος τρίτης χώρας που έχει ήδη τεθεί υπό κράτηση κατά την εξέταση της αίτησής του για παροχή διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα μπορεί να συνεχίσει να κρατείται για την προετοιμασία της επιστροφής και/ή τη διεξαγωγή της διαδικασίας απομάκρυνσης μόλις η αίτησή του απορριφθεί. Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να απελευθερωθεί αυτομάτως ο υπήκοος τρίτης χώρας και να του επιτραπεί η είσοδος στο έδαφος του κράτους μέλους μολονότι δεν του έχει δοθεί δικαίωμα διαμονής, απαιτείται κάποιο περιορισμένο χρονικό διάστημα ώστε να επιχειρηθεί η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής που εκδίδεται στα σύνορα. Ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να κρατείται στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα για περίοδο τεσσάρων μηνών κατ' ανώτατο όριο, μόνο καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια. Η εν λόγω περίοδος κράτησης πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων περιόδων κράτησης που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία. Εάν δεν κατέστη δυνατή η εκτέλεση της επιστροφής κατά τη λήξη της προηγούμενης περιόδου, μπορεί να διαταχθεί η περαιτέρω κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας δυνάμει άλλης διατάξεως της παρούσας οδηγίας, για τη διάρκεια που προβλέπεται σε αυτήν.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 18
(προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

- (37) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν ταχεία πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με
⇒ τις αποφάσεις επιστροφής και ⇐ τις απαγορεύσεις εισόδου που εκδίδονται από άλλα κράτη μέλη. ~~Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών~~ ☒ Η εν λόγω πρόσβαση ☒ θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με ⇒ τον κανονισμό (ΕΕ) .../...¹⁴ [σχετικά με τη χρήση του

¹⁴ [Κανονισμός σχετικά με τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών] (ΕΕ L ...).

Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών] και ⇐ τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ~~της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II)~~¹⁵ ⇒, μεταξύ άλλων και για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των εν λόγω αποφάσεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών, δυνάμει της οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου¹⁶ και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου¹⁷ ⇐.

↓ νέο

- (38) Η καθιέρωση συστημάτων διαχείρισης της επιστροφής στα κράτη μέλη συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής. Κάθε εθνικό σύστημα πρέπει να παρέχει εγκαίρως πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και τη νομική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας που έχουν σημασία για την παρακολούθηση και τη συνέχεια που πρόκειται να δοθεί σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προκειμένου να λειτουργούν αποτελεσματικά και για να μειωθεί σημαντικά ο διοικητικός φόρτος, τα εν λόγω εθνικά συστήματα επιστροφής θα πρέπει να συνδέονται με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, ώστε να διευκολύνεται και να επιταχύνεται η καταχώριση πληροφοριών σχετικά με τις επιστροφές, καθώς και με το κεντρικό σύστημα που έχει δημιουργηθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ).../... [*κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή*].

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 19
⇒ νέο

- (39) Η συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν σε όλα τα επίπεδα της διαδικασίας επιστροφής και η ανταλλαγή και προαγωγή βέλτιστων πρακτικών⇒, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη και επικαιροποιώντας τακτικά το εγχειρίδιο περί επιστροφής, προκειμένου να αποτυπώνονται οι νομικές και πολιτικές εξελίξεις, ⇐ θα πρέπει να συνοδεύουν την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και να διασφαλίζουν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) (ΕΕ L 381 της 28.12.2006, σ. 4).

¹⁶ ¹⁶Οδηγία 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 149 της 2.6.2001, σ. 34).

¹⁷ Οδηγία 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών, ΕΕ L 149 της 2.6.2001, σ. 34· και απόφαση 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2004, σχετικά με τη θέσπιση των κριτηρίων και των πρακτικών λεπτομερειών εφαρμογής για την αντιστάθμιση των οικονομικών ανισορροπιών που προκύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2001/40/ΕΚ σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 60 της 27.2.2004, σ. 55).

- (40) Η Ένωση παρέχει οικονομική και επιχειρησιακή στήριξη για την αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν βέλτιστη χρήση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων, προγραμμάτων και έργων της Ένωσης στον τομέα της επιστροφής, ιδίως βάσει του κανονισμού (ΕΕ).../... [κανονισμός για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου και Μετανάστευσης], καθώς και της επιχειρησιακής συνδρομής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ).../... [κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή]. Η στήριξη αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται ιδίως για τη δημιουργία συστημάτων διαχείρισης της επιστροφής και προγραμμάτων για την παροχή υλικοτεχνικής, οικονομικής και άλλης υλικής βοήθειας ή βοήθειας σε είδος για την υποστήριξη της επιστροφής — και κατά περίπτωση της επανένταξης — των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

- (41) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η θέσπιση κοινών κανόνων για την επιστροφή, την απομάκρυνση, τη χρήση αναγκαστικών μέτρων, την κράτηση και τις απαγορεύσεις εισόδου, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, λόγω των διαστάσεων και των αποτελεσμάτων της, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε ~~κοινοτικό~~ ☒ ενωσιακό ☒ επίπεδο, η ~~Κοινότητα~~ ☒ Ένωση ☒ μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης ☒ για την Ευρωπαϊκή Ένωση ☒. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

- (42) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία χωρίς να εισάγουν διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

- (43) Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989), τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το «συμφέρον του παιδιού» κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το σεβασμό της οικογενειακής ζωής κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 23

- (44) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση της Γενεύης, της 28ης Ιουλίου 1951, περί του καθεστώτος των Προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 24

- (45) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

↓ νέο

- (46) Η αποτελεσματική εφαρμογή της επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στα κράτη μέλη, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα των συνολικών προσπαθειών για την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και αντιπροσωπεύει σημαντικό λόγο ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος.
- (47) Οι αρμόδιες για την επιστροφή αρχές των κρατών μελών πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να διασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή των διαδικασιών επιστροφής και την επιτυχή εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής. Οι τρίτες χώρες επιστροφής συχνά δεν αποτελούν αντικείμενο αποφάσεων περί επάρκειας που εκδίδει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 45 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸, ή βάσει του άρθρου 36 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680¹⁹, ενώ συχνά δεν έχουν συνάψει ή δεν έχουν την πρόθεση να συνάψουν συμφωνία επανεισδοχής με την Ένωση ή να προβλέψουν άλλως κατάλληλες εγγυήσεις κατά την έννοια του άρθρου 46 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ή κατά την έννοια των εθνικών διατάξεων για τη μεταφορά του άρθρου 37 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 στο εθνικό δίκαιο. Παρά τις εκτεταμένες προσπάθειες της Ένωσης όσον αφορά τη συνεργασία με τις κυριότερες χώρες προέλευσης των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση επιστροφής, δεν είναι πάντα δυνατόν να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω τρίτες χώρες τηρούν συστηματικά την υποχρέωση επανεισδοχής των υπηκόων τους που θεσπίζει το διεθνές δίκαιο. Οι συμφωνίες επανεισδοχής, οι οποίες συνάπτονται ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ένωσης ή των κρατών μελών και προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τη διαβίβαση δεδομένων προς τρίτες χώρες

¹⁸ 18Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

¹⁹ 19Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

σύμφωνα με το άρθρο 46 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ή σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις για τη μεταφορά του άρθρου 36 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 στο εθνικό δίκαιο, καλύπτουν περιορισμένο αριθμό τέτοιων τρίτων χωρών. Εάν δεν υπάρχουν τέτοιες συμφωνίες, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να διαβιβάζονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για τους σκοπούς της υλοποίησης των επιχειρήσεων επιστροφής της Ένωσης, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 49 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ή στις εθνικές διατάξεις μεταφοράς του άρθρου 38 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 στο εθνικό δίκαιο.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 25
(προσαρμοσμένο)

- (48) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου ☒ αριθ. 22 ☒ για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη ☒ για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ~~☒ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία αναπτύσσει περαιτέρω, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~²⁰ ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²¹ ☒, το κερτημένο Σένγκεν, ~~βάσει των διατάξεων του Τίτλου IV του Τρίτου Μέρους της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~, η Δανία αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο ~~5~~ ☒ 4 ☒ του ~~προαναφερθέντος~~ ☒ εν λόγω ☒ Πρωτοκόλλου, εντός προθεσμίας έξι μηνών από ~~την έκδοσή~~ ☒ την απόφαση του Συμβουλίου επί ☒ της παρούσας οδηγίας, εάν θα τη μεταφέρει ή όχι στο εθνικό της δίκαιο.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 26
(προσαρμοσμένο)

- (49) Η παρούσα οδηγία -στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 ☒ ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ αναπτύσσει περαιτέρω ☒ το τμήμα από ☒ το κερτημένο Σένγκεν στο οποίο το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει, σύμφωνα με την απόφαση 2000/365/ΕΚ του Συμβουλίου ~~της 29ης Μαΐου 2000, σχετικά με το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κερτημένου του Σένγκεν~~²². ~~Επιπλέον, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου ☒ αριθ. 21 ☒ για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας ☒ όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ☒ που~~

²⁰ ~~Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 105 της 13.4.2006, σ. 1).~~

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1.

²² Απόφαση 2000/365/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, σχετικά με το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κερτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 131, της 1.6.2000, σ. 43).

προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη ☒ για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ~~☒ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~ και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου αυτού, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και, ~~συνεπώς~~ δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 27
(προσαρμοσμένο)

- (50) Η παρούσα οδηγία -στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 ~~☒ Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ αναπτύσσει περαιτέρω ☒ το τμήμα από ☒ το κεκτημένο Σένγκεν στο οποίο η Ιρλανδία δεν συμμετέχει, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, ~~της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν~~²³. Επιπλέον σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου ☒ αριθ. 21 ~~☒ για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, ☒ όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ☒ που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη ☒ για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ~~☒ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~~~, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου αυτού, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και, ~~συνεπώς~~ δεν δεσμεύεται από αυτήν, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 28
(προσαρμοσμένο)

- (51) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, η παρούσα οδηγία αναπτύσσει περαιτέρω -στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 ~~☒ Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ αναπτύσσει περαιτέρω ☒ τις διατάξεις του κεκτημένου ~~☒ το κεκτημένο~~ Σένγκεν κατά την έννοια της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, που εμπίπτει στον τομέα που προβλέπεται στο άρθρο 1, σημείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου²⁴, ~~σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής.~~

²³ Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20).

²⁴ Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31).

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 29
(προσαρμοσμένο)

- (52) Όσον αφορά την Ελβετία, η παρούσα οδηγία -στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 ☒ ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ αναπτύσσει περαιτέρω ☒ τις διατάξεις του κекτημένου ☒ ~~το κекτημένο Σένγκεν~~ κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κекτημένου του Σένγκεν, οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα του άρθρου 1, σημείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου²⁵, ~~για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της εν λόγω συμφωνίας.~~

↓ 2008/115/EC αιτ. σκέψη 30
(προσαρμοσμένο)

- (53) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, η παρούσα οδηγία -στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον ☒ κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 ☒ ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ αναπτύσσει περαιτέρω τις διατάξεις του κекτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια του Πρωτοκόλλου το οποίο συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κекτημένου του Σένγκεν, οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα του άρθρου 1, σημείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ²⁶ 2008/261/ΕΚ²⁷ του Συμβουλίου, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και για την προσωρινή εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του εν λόγω Πρωτοκόλλου.

²⁵ Απόφαση του Συμβουλίου 2008/146/ΕΚ, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κекτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1).

²⁶ Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κекτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 19).

²⁷ ΕΕ L 83 της 26.3.2008, σ. 3.

- (54) Η υποχρέωση μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο θα πρέπει να περιοριστεί στις διατάξεις που συνιστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις της προηγούμενης οδηγίας. Η υποχρέωση μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων που δεν τροποποιούνται απορρέει από την προϋπάρχουσα οδηγία.
- (55) Με την παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να τίγονται οι υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας που αναφέρεται στο παράρτημα I,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως γενικές αρχές του ~~κοινοτικού~~ ☒ ενωσιακού ☒ και του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους παρανόμως διαμένοντες στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόους τρίτης χώρας.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι:
 - α) υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο ~~1413~~ του ☒ κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~, ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος,
 - β) υπόκεινται σε απόφαση επιστροφής ως ποινική κύρωση ή ως συνέπεια ποινικής κύρωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης.
3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε πρόσωπα που απολαύουν του ~~κοινοτικού~~ ☒ κατά το δίκαιο της ΕΕ ☒ δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 5 του ☒ κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

1. «υπήκοος τρίτης χώρας»: κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου ~~20~~ ☒ ~~17, παράγραφος 1~~ της Συνθήκης ☒ για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ☒ και δεν απολαύει του ~~κοινοτικού~~ ☒ κατά το δίκαιο της ΕΕ ☒ δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5 του ☒ κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~,
2. «παράνομη παραμονή»: παρουσία στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί, ή δεν πληροί πλέον, τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο ~~65~~ του ☒ κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ~~Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν~~ ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος,
3. «επιστροφή»: διαδικασία επανόδου υπηκόου τρίτης χώρας - είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς την υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:
α) στη χώρα καταγωγής του/της, ή
β) σε χώρα διέλευσης σύμφωνα με ~~κοινοτικές~~ ☒ ενωσιακές ☒ ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις, ή
γ) σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός/-ή,
4. «απόφαση επιστροφής»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται ή αναφέρεται υποχρέωση επιστροφής,
5. «απομάκρυνση»: εκτέλεση της υποχρέωσης επιστροφής, και συγκεκριμένα φυσική μεταφορά εκτός του κράτους μέλους,
6. «απαγόρευση εισόδου»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία απαγορεύεται η είσοδος και η παραμονή στο έδαφος των κρατών μελών για ορισμένο χρονικό διάστημα, συνοδευόμενη από απόφαση επιστροφής,
7. «κίνδυνος διαφυγής»: η ύπαρξη λόγων, σε ατομική περίπτωση, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων οριζόμενων από το δίκαιο, οι οποίοι οδηγούν στην εικασία ότι υπήκοος τρίτης χώρας υποκείμενος σε διαδικασίες επιστροφής μπορεί να διαφύγει,
8. «οικειοθελής αναχώρηση»: η τήρηση της υποχρέωσης επιστροφής εντός της προθεσμίας που ορίζεται για τον σκοπό αυτό στην απόφαση επιστροφής,
9. «ευάλωτα άτομα»: ανήλικοι, μη συνοδευόμενοι ανήλικοι, μειονεκτούντα άτομα, ηλικιωμένοι, έγκυοι, μόνοι γονείς που συνοδεύουν ανήλικα τέκνα και θύματα βασανιστηρίων, βιασμών ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

Άρθρο 4

Ευνοϊκότερες διατάξεις

1. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων:

- α) διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της ~~Κοινότητας~~ ☒ Ένωσης ☒, ή της ~~Κοινότητας~~ ☒ Ένωσης ☒ και των κρατών μελών της, και μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών,
 - β) διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών.
2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη διατάξεως ευνοϊκότερης για τους υπηκόους τρίτων χωρών που περιέχεται στο ~~κοινοτικό~~ ☒ της Ένωσης ☒ περί μετανάστευσης και ασύλου.
 3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζονται, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι συμβατές με την παρούσα οδηγία.
 4. Όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α), τα κράτη μέλη:
 - α) μεριμνούν ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας τους να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στο άρθρο ~~108~~ ☒ παράγραφοι 4 και 5 (περιορισμοί της χρήσης αναγκαστικών μέτρων), το άρθρο ~~119~~ ☒ παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση (αναβολή της απομάκρυνσης), το άρθρο ~~1744~~ ☒ παράγραφος 1 στοιχεία β) και δ), (επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και συνυπολογισμός των αναγκών των ευάλωτων ατόμων) και τα άρθρα ~~1946~~ ☒ και ~~2047~~ ☒ (όροι κράτησης), και
 - β) τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 5

Μη επαναπροώθηση, ☒ συμφέρον ☒ βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, οικογενειακή ζωή και κατάσταση της υγείας

Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη:

- α) ☒ το συμφέρον ☒ ~~τα βέλτιστα συμφέροντα~~ του παιδιού,
- β) την οικογενειακή ζωή,
- γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας,

και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 6

Κίνδυνος διαφυγής

1. Τα αντικειμενικά κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 7 περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) έλλειψη εγγράφων που να αποδεικνύουν την ταυτότητα·
 - β) έλλειψη τόπου διαμονής, σταθερής κατοικίας ή αξιόπιστης διεύθυνσης·

- γ) έλλειψη οικονομικών πόρων·
- δ) παράνομη είσοδος στο έδαφος των κρατών μελών·
- ε) μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις προς το έδαφος άλλου κράτους μέλους·
- στ) ρητή δήλωση της πρόθεσης για μη συμμόρφωση με μέτρα που σχετίζονται με την επιστροφή τα οποία εφαρμόζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας·
- ζ) υπαγωγή σε απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος·
- η) μη συμμόρφωση με απόφαση επιστροφής, μεταξύ άλλων, με την υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης·
- θ) μη συμμόρφωση με την κατά το άρθρο 8 παράγραφος 2 απαίτηση άμεσης μετάβασης στο έδαφος άλλου κράτους μέλους το οποίο έχει χορηγήσει έγκυρο τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής·
- ι) μη εκπλήρωση της υποχρέωσης συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 7·
- ια) προηγούμενες καταδίκες για ποινικά αδικήματα, μεταξύ άλλων, για σοβαρά ποινικά αδικήματα σε άλλο κράτος μέλος·
- ιβ) ποινικές έρευνες και διαδικασίες σε εξέλιξη·
- ιγ) χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων ταυτότητας, καταστροφή ή κατ' άλλο τρόπο διάθεση υφιστάμενων εγγράφων ή άρνηση παροχής δακτυλικών αποτυπωμάτων, όπως απαιτείται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο·
- ιδ) αντίθεση με βία ή με δόλο στις διαδικασίες επιστροφής·
- ιε) μη συμμόρφωση με μέτρο που αποσκοπεί στην πρόληψη του κινδύνου διαφυγής που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3·
- ιστ) μη συμμόρφωση με την ισχύουσα απαγόρευση εισόδου·

2. Η ύπαρξη κινδύνου διαφυγής καθορίζεται βάσει συνολικής εκτίμησης των ειδικών περιστάσεων της εκάστοτε περίπτωσης, λαμβανομένων υπόψη των αντικειμενικών κριτηρίων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη στοιχειοθετούν κίνδυνο διαφυγής σε συγκεκριμένη περίπτωση, εκτός εάν υπάρχουν αποδείξεις για το αντίθετο, όταν πληρούνται ένα από τα αντικειμενικά κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία ιγ), ιδ), ιε) και ιστ).

Άρθρο 7

Υποχρέωση συνεργασίας

1. Τα κράτη μέλη επιβάλλουν στους υπηκόους τρίτων χωρών την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής. Η υποχρέωση αυτή περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα:
 - α) το καθήκον παροχής όλων των απαραίτητων στοιχείων για την εξακρίβωση ή την επαλήθευση της ταυτότητας·
 - β) το καθήκον παροχής πληροφοριών σχετικά με τις τρίτες χώρες διέλευσης·

- γ) το καθήκον παρουσίας και διαθεσιμότητας καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών·
- δ) το καθήκον υποβολής, στις αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών, αίτησης για τη χορήγηση έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου.
2. Τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τις δηλώσεις και τα έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους οι υπήκοοι τρίτων χωρών και αφορούν την ταυτότητα, την ιθαγένεια ή τις ιθαγένειες, την ηλικία, την χώρα ή τις χώρες και τον τόπο ή τους τόπους προηγούμενης διαμονής, τα δρομολόγια που ακολούθησε και έγγραφα σε σχέση με το ταξίδι.
3. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

↓ 2008/115/EK (προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Άρθρο ~~86~~

Απόφαση επιστροφής

1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπηκόους τρίτης χώρας που διαμένουν παράνομα στο έδαφός τους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5.
2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και διαθέτουν έγκυρο τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος, υποχρεούνται να μεταβαίνουν αμέσως στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους μέλους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας με την παρούσα απαίτηση ή όταν η άμεση αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας απαιτείται από λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης, εφαρμόζεται η παράγραφος 1.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφός τους, εφόσον άλλο κράτος μέλος αναλαμβάνει τον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας δυνάμει διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων που ισχύουν ☒ στις 13 Ιανουαρίου 2009 ~~☐ κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας~~. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος που αναλαμβάνει τον συγκεκριμένο υπήκοο τρίτης χώρας εφαρμόζει την παράγραφο 1.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν, ανά πάσα στιγμή, να χορηγήσουν αυτόνομη άδεια διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους, σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παράνομα στο έδαφός τους. Στην περίπτωση αυτή, δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής. Εφόσον η απόφαση επιστροφής έχει ήδη εκδοθεί, τότε αυτή ανακαλείται ή αναστέλλεται για τη διάρκεια ισχύος του τίτλου διαμονής ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής.
5. Εφόσον εκκρεμεί διαδικασία ανανέωσης τίτλου διαμονής ή οποιασδήποτε άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει

παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους, τότε το εν λόγω κράτος μέλος εξετάζει το ενδεχόμενο να μην εκδώσει απόφαση επιστροφής έως ότου ολοκληρωθεί η εκκρεμούσα διαδικασία, ~~με την επιφύλαξη της παραγράφου 6.~~

6. ⇒ Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση επιστροφής αμέσως μετά την έκδοση απόφασης λήξης της νόμιμης διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας, συμπεριλαμβανομένης απόφασης που δεν χορηγεί καθεστώς πρόσφυγα στον υπήκοο τρίτης χώρας ή καθεστώς επικουρικής προστασίας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ).../... [κανονισμός για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου]. ⇐

Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν απόφαση ☒ επιστροφής ~~☒ ως προς τη λήξη της νόμιμης παραμονής~~ μαζί με ~~απόφαση επιστροφής και/ή~~ ☒ απόφαση ως προς τη λήξη της νόμιμης διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας, ~~☒ απόφαση απομάκρυνσης και/ή απαγόρευση εισόδου, στο πλαίσιο ατομικής διοικητικής ή δικαστικής απόφασης ή πράξης, όπως προβλέπεται στην εθνική τους νομοθεσία, με την επιφύλαξη των δικονομικών εγγυήσεων του Κεφαλαίου III και δυνάμει άλλων συναφών διατάξεων του κοινοτικού και εθνικού δικαίου.~~

↓ νέο

Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των εγγυήσεων του Κεφαλαίου III και δυνάμει άλλων συναφών διατάξεων του ενωσιακού και εθνικού δικαίου

↓ 2008/115/EK

⇒ νέο

Άρθρο 97

Οικειοθελής αναχώρηση

1. Η απόφαση περί επιστροφής προβλέπει κατάλληλο χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρηση ~~που κυμαίνεται μεταξύ επτά και~~ ⇒ έως ⇐ τριάντα ημερών, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 4. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν, στην εθνική τους νομοθεσία, ότι το χρονικό αυτό διάστημα χορηγείται μόνο κατόπιν αιτήσεως του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας. Εν τοιαύτη περιπτώσει, τα κράτη μέλη ενημερώνουν τους ενδιαφερομένους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής τέτοιας αίτησης.

Το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο δεν αποκλείει τη δυνατότητα των υπηκόων τρίτων χωρών να αναχωρήσουν νωρίτερα.

↓ νέο

Η διάρκεια της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης προσδιορίζεται σύμφωνα με τις ειδικές περιστάσεις της εκάστοτε περίπτωσης, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την προοπτική επιστροφής.

2. Εφόσον απαιτείται, τα κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης για κατάλληλο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως τη διάρκεια της παραμονής, την ύπαρξη παιδιών που φοιτούν σε σχολείο και την ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών.
3. Ορισμένες υποχρεώσεις που στοχεύουν στην αποφυγή κινδύνου διαφυγής, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση κατάλληλης οικονομικής εγγύησης, η κατάθεση εγγράφων ή η υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος, μπορούν να επιβάλλονται για όλη τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται για την οικειοθελή αναχώρηση.
4. ⇒ Τα κράτη μέλη δεν χορηγούν προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης στις εξής περιπτώσεις: ⇐
 - α) ~~Ε~~ ~~Χ~~ αν ~~Χ~~ υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ⇒ που προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 ⇐ ~~ε~~
 - β) ~~ή~~ εάν αίτηση για νόμιμη παραμονή έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή δολία ~~ε~~
 - γ) ~~ή εάν~~ ~~το συγκεκριμένο πρόσωπο~~ ~~ο υπήκοος τρίτης χώρας~~ αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια, ~~τα κράτη μέλη μπορούν να μη χορηγούν χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή μπορούν να χορηγούν χρονικό διάστημα κάτω των επτά ημερών.~~

Άρθρο ~~10ε~~

Απομάκρυνση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εκτελέσουν την απόφαση επιστροφής, εάν δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο ~~9ε~~ παράγραφος 4 ή εάν ο συγκεκριμένος υπήκοος δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης που έχει χορηγηθεί σύμφωνα με το άρθρο ~~9ε~~. ⇒ Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ό,τι είναι αναγκαίο για την επιβεβαίωση της ταυτότητας των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών που δεν είναι κάτοχοι έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου και για την απόκτηση ενός τέτοιου εγγράφου. ⇐
2. Εάν το κράτος μέλος έχει χορηγήσει χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο ~~9ε~~, η απόφαση επιστροφής μπορεί να εκτελείται μόνο μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος, εκτός εάν, κατά τη διάρκεια αυτού του χρονικού διαστήματος, ανακύψει οιοσδήποτε από τους κινδύνους που ορίζονται στο άρθρο ~~9ε~~ παράγραφος 4.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν χωριστή διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία διατάσσεται η απομάκρυνση.
4. Εφόσον τα κράτη μέλη εφαρμόζουν - ως έσχατη λύση - αναγκαστικά μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης απομάκρυνσης υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος ανθίσταται σε αυτήν, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά και οιοσδήποτε

χρησιμοποιούμενος καταναγκασμός να μην υπερβαίνει εύλογη ισχύ. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται κατά τα προβλεπόμενα από την εθνική νομοθεσία, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα και με τον δέοντα σεβασμό της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας.

5. Σε περίπτωση απομάκρυνσης με αεροπορική πτήση, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας των κοινών απομακρύνσεων δια αέρος, που προσαρτώνται στην απόφαση 2004/573/EK.
6. Τα κράτη μέλη προβλέπουν αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου της αναγκαστικής επιστροφής.

Άρθρο ~~11~~

Αναβολή της απομάκρυνσης

1. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την απομάκρυνση:
 - α) όταν αυτή παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης, ή
 - β) ενόσω παρέχεται ανασταλτικό αποτέλεσμα σύμφωνα με το άρθρο ~~16~~¹³, ~~παράγραφος 2~~.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την απομάκρυνση για εύλογο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ιδίως υπόψη:
 - α) τη φυσική ή διανοητική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας,
 - β) τεχνικούς λόγους, όπως η απουσία μέσων μεταφοράς ή η έλλειψη δυνατότητας απομάκρυνσης λόγω αδυναμίας διαπίστωσης της ταυτότητας.
3. Εάν αναβληθεί η απομάκρυνση κατά τα προβλεπόμενα από τις παραγράφους 1 και 2, μπορεί να επιβάλλονται στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο ~~9~~⁷ παράγραφος 3.

Άρθρο ~~12~~

Επιστροφή και απομάκρυνση ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Πριν αποφασισθεί η έκδοση απόφαση επιστροφής έναντι ασυνόδευτου ανηλίκου, παρέχεται βοήθεια από κατάλληλους φορείς άλλους από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού.
2. Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος από το έδαφος κράτους μέλους, οι αρχές του κράτους μέλους αυτού εξακριβώνουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του/της, ορισθέντα κηδεμόνα ή κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής.

Άρθρο ~~13~~

Απαγόρευση εισόδου

1. Οι αποφάσεις επιστροφής συνοδεύονται από απαγόρευση εισόδου:
 - α) εφόσον δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης, ή
 - β) εφόσον δεν έχει εκπληρωθεί η υποχρέωση επιστροφής.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι αποφάσεις επιστροφής μπορούν να συνοδεύονται από απαγόρευση εισόδου.

↓ νέο

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλουν απαγόρευση εισόδου, η οποία δεν συνοδεύει απόφαση επιστροφής, σε υπήκοο τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα στο έδαφος των κρατών μελών και του οποίου η παράνομη διαμονή εντοπίζεται σε σχέση με συνοριακούς ελέγχους που διενεργούνται κατά την έξοδο σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399, εφόσον αυτό δικαιολογείται από τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης και λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.

↓ 2008/115/EK

⇒ νέο

32. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου καθορίζεται λαμβανομένων δεόντως υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων κάθε μεμονωμένης περίπτωσης και, κανονικά, δεν υπερβαίνει τα πέντε χρόνια. Είναι δυνατόν, ωστόσο, να υπερβαίνει την πενταετία, αν ο υπήκοος της τρίτης χώρας αντιπροσωπεύει σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.

43. Τα κράτη μέλη εξετάζουν την ανάκληση ή την αναστολή απαγόρευσης εισόδου, όταν υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί η απαγόρευση αυτή σύμφωνα με την παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο, μπορεί να αποδείξει ότι έχει αναχωρήσει από το έδαφος κράτους μέλους συμμορφούμενος πλήρως με απόφαση επιστροφής.

Τα θύματα παράνομης διακίνησης ανθρώπων στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια παραμονής σύμφωνα με την οδηγία 2004/81/EK του Συμβουλίου, ~~της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές,~~²⁸ δεν υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β), και υπό τον όρο ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν αποτελεί απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.

Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εκδίδουν, να ανακαλούν ή να αναστέλλουν απαγόρευση εισόδου σε μεμονωμένες περιπτώσεις για ανθρωπιστικούς λόγους.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ανακαλούν ή να αναστέλλουν απαγόρευση εισόδου σε μεμονωμένες περιπτώσεις ή σε ορισμένες κατηγορίες περιπτώσεων για άλλους λόγους.

54. Όταν κράτος μέλος εξετάζει την έκδοση άδειας παραμονής ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας στον οποίον έχει επιβληθεί απαγόρευση εισόδου από άλλο κράτος μέλος, συνεννοείται πρώτα με το κράτος μέλος που εξέδωσε την απαγόρευση εισόδου ~~και λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα~~

²⁸ Οδηγία 2004/81/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές (ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 19).

~~του σύμφωνα με το άρθρο 25 της Σύμβασης για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Σένγκεν²⁹ ⇒ σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/XXX³⁰ ⇐.~~

65. Οι παράγραφοι 1 έως 54 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του δικαιώματος διεθνούς προστασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 2011/95/ΕΕ~~οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους³¹~~, στα κράτη μέλη.

↓ νέο

άρθρο 14

Διαχείριση της επιστροφής

1. Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί, διαχειρίζεται, συντηρεί και αναπτύσσει περαιτέρω εθνικό σύστημα διαχείρισης της επιστροφής, το οποίο επεξεργάζεται όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων, καθώς και τη διαδικασία που αφορά την επιστροφή.
2. Το εθνικό σύστημα συγκροτείται με τρόπο που διασφαλίζει την τεχνική συμβατότητα που επιτρέπει την επικοινωνία με το κεντρικό σύστημα που έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με το άρθρο 50 του κανονισμού (ΕΕ) .../... [κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή].
3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν προγράμματα για την παροχή υλικοτεχνικής, οικονομικής και άλλης υλικής βοήθειας ή βοήθειας σε είδος, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, με σκοπό την υποστήριξη της επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 539/2001 του Συμβουλίου³².

Η βοήθεια αυτή μπορεί να περιλαμβάνει στήριξη για επανένταξη στην τρίτη χώρα επιστροφής.

Η παροχή της βοήθειας αυτής, καθώς και το είδος και η έκτασή της, εξαρτάται από τη συνεργασία του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 της παρούσας οδηγίας.

²⁹ ~~ΕΕ L 239 της 22.9.2000, σ. 19.~~

³⁰ ³⁰Κανονισμός (ΕΕ) 2018/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της [...], σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα των συνοριακών ελέγχων, και την τροποποίηση της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν και την τροποποίηση και κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 [εκκρεμεί η έκδοση].

³¹ ~~Οδηγία 2004/83/ΕΚ της 29ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προς πρόσωπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, της 30.9.2004 σελ. 12).~~

³² ³²Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, (ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Άρθρο ~~1512~~

Μορφή

1. Οι αποφάσεις επιστροφής και —, εάν έχουν εκδοθεί, — οι αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου και οι αποφάσεις απομάκρυνσης εκδίδονται εγγράφως και περιλαμβάνουν τους νομικούς και πραγματικούς λόγους καθώς και πληροφορίες για τα διαθέσιμα ένδικα μέσα.

Οι πληροφορίες σχετικά με τους λόγους μπορούν πράγματι να είναι περιορισμένες, εφόσον το εθνικό δίκαιο επιτρέπει τον περιορισμό του δικαιώματος ενημέρωσης, ιδίως για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας και για την πρόληψη, τη διερεύνηση, τον εντοπισμό και τη δίωξη αξιόποινων πράξεων.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, κατόπιν αιτήματος, τη γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων των αποφάσεων επιστροφής, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, σε γλώσσα που κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παράγραφο 2 όσον αφορά υπηκόους τρίτης χώρας που έχουν εισέλθει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους και δεν τους έχει χορηγηθεί, εν συνεχεία, άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος.

Στην περίπτωση αυτή, οι αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, εκδίδονται μέσω τυποποιημένου εντύπου που προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία.

Τα κράτη μέλη καθιστούν διαθέσιμα γενικά ενημερωτικά φυλλάδια στα οποία εξηγούνται τα βασικά στοιχεία του τυποποιημένου εντύπου σε τουλάχιστον πέντε από τις γλώσσες τις οποίες χρησιμοποιούν συχνότερα ή κατανοούν καλύτερα οι λαθρομετανάστες που εισέρχονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Άρθρο ~~1613~~

Ένδικα μέσα

1. Στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας διατίθεται αποτελεσματικό ένδικο μέσο το οποίο του επιτρέπει να προσφεύγει κατά των αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή ή να ζητεί την επανεξέτασή τους, όπως αναφέρεται στο άρθρο ~~1512~~ παράγραφος 1, ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή αρμόδιου οργάνου που ~~απαρτίζεται από μέλη αμερόληπτα και απολαύοντα πλήρη ανεξαρτησία.~~

↓ νέο

Στον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας χορηγείται το δικαίωμα προσφυγής, ενώπιον ενός και μόνου βαθμού δικαιοδοσίας, κατά της απόφασης επιστροφής όταν η απόφαση αυτή βασίζεται σε απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας που εκδόθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΕ).../... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου] που αποτέλεσε το αντικείμενο αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 53 του εν λόγω κανονισμού.

↓ 2008/115/EK

⇒ νέο

2. Η ⇒ δικαστική ⇐ αρχή ~~ή το όργανο~~ που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει την εξουσία να επανεξετάζει αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή, όπως αναφέρονται στο άρθρο ~~1542~~ παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσωρινής αναστολής της επιβολής της εφαρμογής τους, ~~εκτός εάν ισχύει ήδη προσωρινή αναστολή δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.~~

↓ νέο

3. Η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής αναστέλλεται αυτομάτως κατά την περίοδο άσκησης της προσφυγής σε πρώτο βαθμό και, εφόσον η προσφυγή έχει ασκηθεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας, κατά την εξέταση της προσφυγής, όταν υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης. Σε περίπτωση που ασκηθεί περαιτέρω προσφυγή κατά της πρώτης ή μεταγενέστερης απόφασης επί προσφυγής, και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής δεν αναστέλλεται, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης κατόπιν αιτήματος του αιτούντος ή αυτεπαγγέλτως.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η απόφαση σχετικά με την αίτηση προσωρινής αναστολής της εκτέλεσης απόφασης επιστροφής να λαμβάνεται εντός 48 ωρών από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας. Σε συγκεκριμένες υποθέσεις που αφορούν περίπλοκα πραγματικά ή νομικά περιστατικά, οι κατά την παρούσα παράγραφο προθεσμίες μπορούν να παραταθούν, εφόσον ενδείκνυται, από την αρμόδια δικαστική αρχή.

Εάν δεν έχουν προκύψει η υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας νέα στοιχεία ή πορίσματα που τροποποιούν σημαντικά τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν:

- α) ο λόγος για την προαναφερθείσα προσωρινή αναστολή αξιολογήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που έλαβε χώρα κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ).../... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου] και αποτέλεσε αντικείμενο αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 53 του εν λόγω κανονισμού·

β) η απόφαση επιστροφής είναι συνέπεια της απόφασης λήξης της νόμιμης διαμονής που έχει ληφθεί σύμφωνα με τις εν λόγω διαδικασίες.

4. Τα κράτη μέλη ορίζουν εύλογες προθεσμίες και θεσπίζουν τις λοιπές απαιτούμενες διατάξεις για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Τα κράτη μέλη τάσσουν προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις πέντε ημέρες για την άσκηση προσφυγής κατά αποφάσεως επιστροφής, όταν η εν λόγω απόφαση απορρέει από οριστική απόφαση που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ).../... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου].

↓ 2008/115/EK

53. Ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας δύναται να ζητεί νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και, εν ανάγκη, γλωσσική συνδρομή.
64. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η απαραίτητη νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση παρέχεται κατόπιν αιτήσεως δωρεάν σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ή τις διατάξεις περί νομικής αρωγής και δύνανται να ορίζουν ότι η δωρεάν νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση υπόκειται στους όρους του άρθρου 15 παράγραφοι 3 έως 6 της οδηγίας 2005/85/EK.

Άρθρο ~~17~~

Εγγυήσεις ενόψει της επιστροφής

1. Τα κράτη μέλη, με εξαίρεση την κατάσταση που καλύπτεται από τα άρθρα ~~19~~ και ~~20~~, μεριμνούν ώστε να λαμβάνονται κατά το δυνατόν υπόψη οι ακόλουθες αρχές σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών κατά το χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης, το οποίο χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο ~~9~~ και κατά τα χρονικά διαστήματα για τα οποία αναβάλλεται η απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο ~~11~~:
- α) εξασφαλίζεται η οικογενειακή ενότητα με μέλη της οικογένειας που ευρίσκονται στο έδαφος του κράτους μέλους,
 - β) παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και κάθε απαραίτητη θεραπευτική αγωγή,
 - γ) παρέχεται στους ανηλίκους πρόσβαση στο βασικό εκπαιδευτικό σύστημα, ανάλογα με τη διάρκεια της διαμονής τους,
 - δ) λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ατόμων.
2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 πρόσωπα γραπτή βεβαίωση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ότι η περίοδος οικειοθελούς αναχώρησης έχει παραταθεί σύμφωνα με το άρθρο ~~9~~ παράγραφος 2 ή ότι η απόφαση επιστροφής δεν θα εκτελεσθεί προσωρινά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΚΡΑΤΗΣΗ ΕΝΟΨΕΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ

↓ 2008/115/EK (προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

Άρθρο ~~1845~~

Κράτηση

1. Εκτός εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή αλλά λιγότερο αναγκαστικά μέτρα, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν ~~απλώς~~ υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας υποκείμενο σε διαδικασίες επιστροφής, για την προετοιμασία της επιστροφής και/ή τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, ιδίως όταν:
 - α) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ⇒ που προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 6, <⇒ ή
 - β) ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης, >⇒ ή <⇒

↓ νέο

- γ) ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.

Όλοι οι λόγοι κράτησης προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.

↓ 2008/115/EK

Οιαδήποτε κράτηση έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και διατηρείται μόνο καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.

2. Η κράτηση διατάσσεται από τις διοικητικές ή δικαστικές αρχές.

Η κράτηση διατάσσεται εγγράφως και συνοδεύεται από πραγματική και νομική αιτιολόγηση.

Όταν η διαταγή κράτησης εκδίδεται από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη:

- α) είτε προβλέπουν την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης που αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της κράτησης,
 - β) είτε χορηγούν στον συγκεκριμένο υπήκοο τρίτης χώρας το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία για την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησής του που αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της σχετικής διαδικασίας· εν τοιαύτη περιπτώσει, τα κράτη μέλη ενημερώνουν

αμέσως τους ενδιαφερομένους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τη δυνατότητα διεξαγωγής τέτοιας διαδικασίας.

Ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας απολύεται αμέσως εάν η κράτηση δεν είναι νόμιμη.

3. Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση κράτησης επανεξετάζεται ανά εύλογα χρονικά διαστήματα είτε κατ' αίτηση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως. Σε περίπτωση παραταθείσας διάρκειας κράτησης, η επανεξέταση εποπτεύεται από δικαστική αρχή.
4. Οσάκις καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης για νομικούς ή άλλους λόγους ή όταν παύουν να ισχύουν οι όροι της παραγράφου 1, η κράτηση παύει να δικαιολογείται και το συγκεκριμένο πρόσωπο απολύεται αμέσως.

↓ 2008/115/EK (προσαρμοσμένο)
⇒ νέο

5. Η κράτηση εξακολουθεί καθ' όλη τη χρονική περίοδο κατά την οποία πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1 και είναι αναγκαία για να διασφαλισθεί η επιτυχής απομάκρυνση. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει ~~περιορισμένη~~ ⇒ μέγιστη ⇐ περίοδο κράτησης, ⇒ το λιγότερο τριών μηνών ⇐ η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο.

↓ 2008/115/EK

6. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να παρατείνουν το χρονικό διάστημα που αναφέρεται στην παράγραφο 5 παρά μόνο για περιορισμένο χρόνο που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειές τους, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή:
 - α) ο συγκεκριμένος υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί, ή
 - β) καθυστερεί η λήψη αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.

Άρθρο ~~1946~~

Όροι κράτησης

1. Η κράτηση λαμβάνει χώρα κατά κανόνα σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης. Οσάκις κράτος μέλος δεν μπορεί να εξασφαλίσει διαμονή σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης και είναι υποχρεωμένο να χρησιμοποιεί σωφρονιστικό κατάστημα, οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών κρατούνται χωριστά από τους κρατούμενους του κοινού δικαίου.
2. Επιτρέπεται στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματος, να έρχονται, εν ευθέτω χρόνω, σε επαφή με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές.
3. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων. Παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή.

4. Οι σχετικές και αρμόδιες, εθνικές, διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις και όργανα έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις κράτησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στο βαθμό που χρησιμοποιούνται για την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο. Οι επισκέψεις αυτές μπορούν να υπόκεινται σε αδειοδότηση.
5. Οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών λαμβάνουν συστηματικά πληροφορίες στις οποίες επεξηγείται ο κανονισμός που εφαρμόζεται στην εγκατάσταση και ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν στοιχεία περί του δικαιώματός τους, κατά το εθνικό δίκαιο, να έρχονται σε επαφή με τις οργανώσεις και τα όργανα που αναφέρονται στην παράγραφο 4.

Άρθρο ~~2047~~

Κράτηση ανηλίκων και οικογενειών

1. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανηλίκους κρατούνται μόνο ως έσχατη λύση και για το ελάχιστο απαιτούμενο χρονικό διάστημα.
2. Στις οικογένειες που κρατούνται εν αναμονή απομάκρυνσης παρέχεται χωριστό κατάλυμα το οποίο εξασφαλίζει επαρκή ιδιωτική ζωή.
3. Οι υπό κράτηση ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως δραστηριότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που αρμόζουν στην ηλικία τους, και, ανάλογα με τη διάρκεια της παραμονής τους, έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.
4. Στους ασυνόδευτους ανηλίκους παρέχεται κατά το δυνατόν κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προσώπων της ηλικίας τους.
5. ~~Το συμφέρον~~ ~~Τα βέλτιστα συμφέροντα~~ του παιδιού λαμβάνε~~ν~~~~ται~~ πρωτίστως υπόψη κατά την κράτηση ανηλίκων εν αναμονή απομάκρυνσης.

Άρθρο ~~2148~~

Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

1. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εξαιρετικά υψηλός αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών προς επιστροφή δημιουργεί απρόβλεπτο υψηλό φόρτο για το δυναμικό της εγκατάστασης κράτησης κράτους μέλους ή στο διοικητικό ή δικαστικό προσωπικό του, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί, ενόσω η έκτακτη κατάσταση διαρκεί, να αποφασίσει να παράσχει μεγαλύτερες προθεσμίες δικαστικής εξέτασης από τις προβλεπόμενες από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο ~~1815~~ παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο και να λαμβάνει επείγοντα μέτρα όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στο άρθρο ~~1946~~ παράγραφος 1 και στο άρθρο ~~2047~~ παράγραφος 2.
2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, οσάκις προσφεύγει σε σχετικά έκτακτα μέτρα, ενημερώνει την Επιτροπή. Ενημερώνει επίσης την Επιτροπή μόλις παύσουν να ισχύουν οι λόγοι για την εφαρμογή αυτών των έκτακτων μέτρων.
3. Ουδεμία διάταξη του παρόντος άρθρου ερμηνεύεται ως επιτρέπουσα στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τη γενική υποχρέωσή τους να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, είτε γενικά είτε ειδικά, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

άρθρο 22

Διαδικασία στα σύνορα

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διαδικασίες επιστροφής που εφαρμόζονται στους παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση επιστροφής ύστερα από απόφαση που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία ελήφθη δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΕ).../ ... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου].
2. Εκτός αν άλλως ορίζεται στο παρόν κεφάλαιο, οι διατάξεις των κεφαλαίων II, III και IV εφαρμόζονται σε διαδικασίες επιστροφής που διεξάγονται σύμφωνα με την παράγραφο 1.
3. Οι αποφάσεις επιστροφής που εκδίδονται σε διαδικασίες επιστροφής που διεξάγονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου παρέχονται με τη χρήση τυποποιημένου εντύπου κατά τα οριζόμενα στην εθνική νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3.
4. Δεν χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης. Τα κράτη μέλη χορηγούν, ωστόσο, κατάλληλη προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 9 στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαθέτουν έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο και πληρούν την κατά το άρθρο 7 υποχρέωση συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τους υπηκόους τρίτων χωρών να παραδίδουν το έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο στην αρμόδια αρχή μέχρι την αναχώρηση.
5. Τα κράτη μέλη χορηγούν προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις 48 ώρες για την άσκηση προσφυγής κατά των αποφάσεων επιστροφής βάσει τελικής απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία λαμβάνεται δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΕ).../ ... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου] στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης των κρατών μελών.
6. Η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής κατά την περίοδο άσκησης της προσφυγής σε πρώτο βαθμό και, εφόσον η προσφυγή έχει ασκηθεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας, κατά την εξέταση της προσφυγής, αναστέλλεται αυτομάτως όταν υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης και ισχύει μία από τις ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:
 - α) έχουν προκύψει ή έχουν υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας νέα στοιχεία ή πορίσματα μετά από απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας που λαμβάνεται δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΕ).../ ... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου], τα οποία μεταβάλλουν ουσιωδώς τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης· ή
 - β) η απόφαση απόρριψης αιτήσεως διεθνούς προστασίας που λαμβάνεται δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΕ).../ ... [κανονισμός περί διαδικασίας

ασύλου] δεν αποτέλεσε αντικείμενο αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 53 του εν λόγω κανονισμού.

Αν που ασκηθεί περαιτέρω προσφυγή κατά της πρώτης ή μεταγενέστερης απόφασης επί προσφυγής, και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής δεν αναστέλλεται, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης κατόπιν αιτήματος του αιτούντος ή αυτεπαγγέλτως.

Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι η απόφαση σχετικά με την αίτηση προσωρινής αναστολής της εκτέλεσης απόφασης επιστροφής του ενδιαφερόμενου λαμβάνεται εντός 48 ωρών από την υποβολή της εν λόγω αίτησης του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας. Σε συγκεκριμένες υποθέσεις που αφορούν περίπλοκα πραγματικά ή νομικά περιστατικά, οι κατά την παρούσα παράγραφο προθεσμίες μπορούν να παραταθούν, εφόσον ενδείκνυται, από την αρμόδια δικαστική αρχή.

7. Προκειμένου να προετοιμάσουν την επιστροφή και/ή να διενεργήσουν τη διαδικασία απομάκρυνσης, τα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν την κράτηση του υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος κρατείται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ).../ ... [αναδιατύπωση της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής] στο πλαίσιο διαδικασίας που εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΕ)... /... [κανονισμός περί διαδικασίας ασύλου] και ο οποίος υπόκειται σε διαδικασίες επιστροφής σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

Η κράτηση είναι όσο το δυνατόν συντομότερη και σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει τους τέσσερις μήνες. Η κράτηση μπορεί να συνεχιστεί μόνον καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.

Όταν η απόφαση επιστροφής δεν μπορεί να εκτελεστεί εντός της μέγιστης προθεσμίας που αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο, ο υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να συνεχίσει να κρατείται σύμφωνα με το άρθρο 18.

↓ 2008/115/ΕΚ (προσαρμοσμένο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ~~VI~~ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο ~~23~~¹⁹

Υποβολή εκθέσεων

Η Επιτροπή υποβάλλει, ανά τριετία, εκθέσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στα κράτη μέλη και προτείνει, ενδεχομένως, τροποποιήσεις.

~~Η Επιτροπή υποβάλλει για πρώτη φορά έκθεση μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 2013, με επίκεντρο εν προκειμένω ιδίως την εφαρμογή του άρθρου 11, του άρθρου 13, παράγραφος 4 και του άρθρου 15 στα κράτη μέλη. Αναφορικά με το άρθρο 13, παράγραφος 4 η Επιτροπή αξιολογεί τις πρόσθετες δημοσιονομικές και διοικητικές επιπτώσεις στα κράτη μέλη.~~

~~Άρθρο 20~~

~~Μεταφορά~~

~~1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Αναφορικά με το άρθρο 13 παράγραφος 4 τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ και δημοσιεύουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 2011. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.~~

~~Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.~~

~~2. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των κυρίων διατάξεων εσωτερικού δικαίου που εκδίδουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.~~

~~Άρθρο 24~~

~~Σχέση με τη Σύμβαση Σένγκεν~~

Η παρούσα οδηγία αντικαθιστά τις διατάξεις των άρθρων 23 και 24 της Σύμβασης για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Σένγκεν.

Άρθρο 25

Μεταφορά

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τα άρθρα 6 έως 10, τα άρθρα 13 και 14 παράγραφος 3, το άρθρο 16, το άρθρο 18 και το άρθρο 22 έως τις [έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξη ισχύος] και με το άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 2 έως [ένα έτος μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος]. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν επίσης δήλωση ότι οι παραπομπές που περιέχουν οι ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις στην οδηγία που καταργείται από την παρούσα οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των κυρίων διατάξεων εθνικού δικαίου που εκδίδουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 26

Κατάργηση

Η οδηγία 2008/115/EK καταργείται από την [...] [επομένη της δεύτερης ημερομηνίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 25 παράγραφος 1], χωρίς να θίγονται οι

υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο που ορίζονται στο Παράρτημα Ι.

Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος ΙΙ.

↓ 2008/115/EK

Άρθρο ~~22~~ 27

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

↓

Τα άρθρα [...] [*άρθρα τα οποία παραμένουν αμετάβλητα σε σχέση με την καταργούμενη οδηγία*] ισχύουν από [...] [*την επομένη της δεύτερης ημερομηνίας που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 1*].

↓ 2008/115/EK (προσαρμοσμένο)

Άρθρο ~~28~~ 23

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με ~~τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας~~ τις Συνθήκες ☒.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος